

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS DĖL VALSTYBINĖS APLINKOS MONITORINGO 2011–2017 METŲ PROGRAMOS PATVIRTINIMO

2011 m. kovo 2 d. Nr. 315
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo (Žin., 1997, Nr. 112–2824; 2006, Nr. 57–2025) 7 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybė
n u t a r i a :

Patvirtinti Valstybinę aplinkos monitoringo 2011–2017 metų programą (pridedama).

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras

Andrius Kubilius

Gediminas Kazlauskas

VALSTYBINĖ APLINKOS MONITORINGO 2011–2017 METŲ PROGRAMA

I. IŽANGA

1. Valstybinės aplinkos monitoringo 2011–2017 metų programos (toliau – Programa) paskirtis – atsižvelgiant į esamus tarptautinius įsipareigojimus ir nacionalinius poreikius, sudaryti salygas aprūpinti atsakingas valstybės ir tarptautines institucijas, visuomenę patikima informacija apie gamtinės aplinkos būklę ir antropogeninio poveikio nulemtus gamtinės aplinkos būklės pokyčius. Igyvendinus Programos uždavinius, bus lengviau surinkti tikslius duomenis ir kitą informaciją, o tai padės tinkamai vertinti gamtinės aplinkos būklę Lietuvoje, valdyti ir prognozuoti ją tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu mastu, aprūpinti visų lygių aplinkos kokybės ir visuomenės sveikatos priežiūros institucijas informacija apie aplinkos būklę, būtina sprendimams priimti.

2. Igyvendinti Programos uždaviniai sudarys salygas spręsti šias gamtinės aplinkos problemas:

2.1. aplinkos oro užterštumo, klimato kaitos padarinių grėsmės žmonių sveikatai ir ekosistemoms;

2.2. neigiamos radionuklidų artimosios ir tolimosios pernašos įtakos radiologinei aplinkos kokybei;

2.3. neigiamo antropogeninės veiklos poveikio požeminio vandens telkinių, išskirtinės ekonominės zonas, teritorinės jūros, priekrantės ir tarpinių vandenu, upių, ežerų ir tvenkiniių būklei;

2.4. dirvožemio kokybės prastėjimo dėl natūralių ar ūkinės veiklos skatinamų natūralių procesų, didėjančios dirvožemio antropogeninės fizinės ir cheminės taršos;

2.5. biologinės įvairovės mažėjimo ir neracionalaus gyvosios gamtos ištaklių naudojimo;

2.6. nevietinių invazinių augalų ir gyvūnų rūsių, keliančių pavojų biologinei įvairovei ir žmonių sveikatai, plitimo;

2.7. tolimų oro teršalų pernašų iš kitų valstybių į Lietuvą grėsmės ir klimato pokyčių įtakos silpnai antropogenizuotų teritorijų ekosistemoms;

2.8. didėjančios Baltijos jūros taršos, biologinės įvairovės ir agroekosistemų produktyvumo mažėjimo, šachtinių šulinių užterštumo nitratais dėl paviršinio ir požeminio vandens telkinių taršos maistinėmis medžiagomis iš pasklidosios taršos šaltinių;

2.9. vertingiausių ir ekologiškai jautrių kraštovaizdžio kompleksų (gamtiniam karkase, saugomose teritorijose) nykimo (iskaitant jūros krantų arda), estetinės jų vertės mažėjimo dėl ūkinės veiklos ir rekreacinės apkrovos;

2.10. dėl klimato kaitos intensyvėjančių karstinių procesų, blogėjančių teritorijos naudojimo sąlygų Šiaurės Lietuvos karstiniame regione.

3. Programa parengta atsižvelgiant į:

3.1. šių Europos Sąjungos (toliau – ES) teisés aktų nuostatas: 2006 m. vasario 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/11/EB dėl tam tikrų į Bendrijos vandenis išleidžiamų pavojingų medžiagų sukeltos taršos (OL 2006 L 64, p. 52) (toliau – Direktyva 2006/11/EB) 11 straipsnio, 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/44/EB dėl gėlojo vandens, kuriam reikalinga apsauga arba kurį reikia gerinti, kad jame galėtų gyventi žuvys, kokybės (OL 2006 L 264, p. 20), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1137/2008 (OL 2008 L 311, p. 1) (toliau – Direktyva 2006/44/EB), 5 ir 7 straipsnių, 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/147/EB dėl laukinių paukščių apsaugos (OL 2010 L 20, p. 7) (toliau – Direktyva 2009/147/EB) 3 ir 12 straipsnių, 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/118/EB dėl požeminio vandens apsaugos nuo taršos ir jo būklės blogėjimo (OL 2006 L 372, p. 19) (toliau – Direktyva 2006/118/EB) 4, 5 straipsnių, 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyvos 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 2 tomas, p. 68) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1137/2008 (OL 2008 L 311, p. 1) (toliau – Direktyva 91/676/EEB), 5 ir 6 straipsnių, 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 2 tomas, p. 102) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos direktyva 2006/105/EB (OL 2006 L 363, p. 368) (toliau – Direktyva 92/43/EEB), 3, 4, 11, 17, 18 straipsnių, 1993 m. birželio 24 d. Tarybos direktyvos 93/53/EEB, nustatančios minimalias Bendrijos tam tikrų žuvų ligų kontrolės priemones (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 14 tomas, p. 314), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2007 m. lapkričio 7 d. Komisijos sprendimu, iš dalies keičiančiu Tarybos direktyvą 64/432/EEB, 90/539/EEB, 92/35/EEB, 92/119/EEB, 93/53/EEB, 95/70/EB, 2000/75/EB, 2001/89/EB, 2002/60/EB bei sprendimą 2001/618/EB ir 2004/233/EB nuostatas (OL 2007 L 294, p. 26) (toliau – Direktyva 93/53/EEB), 3 straipsnio, 1996 m. gruodžio 18 d. Komisijos sprendimo 97/266/EB dėl informacijos apie siūlomas Natura 2000 teritorijas formos (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 3 tomas, p. 162) (toliau – Sprendimas 97/266/EB), 1998 m. lapkričio 3 d. Tarybos direktyvos 98/83/EB dėl žmonėms vartoti skirto vandens kokybės (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 4 tomas, p. 90) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 596/2009 (OL 2009 L 188, p. 18) (toliau – Direktyva 98/83/EB), 5, 7, 8 ir 13 straipsnių, 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/60/EB, nustatančios Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 5 tomas, p. 275), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/31/EB (OL 2009 L 140, p. 114) (toliau –

Direktyva 2000/60/EB), 8, 11 ir 15 straipsnių, 2001 m. vasario 22 d. Komisijos sprendimo 2001/183/EB, nustatančio mėginių émimo planus ir diagnostinius metodus, taikomus diagnozuoti ir patvirtinti tam tikras žuvų ligas, ir panaikinančio Sprendimą 92/532/EEB (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 31 tomas, p. 409) (toliau – Sprendimas 2001/183/EB), 2001 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/81/EB dėl tam tikrų atmosferos teršalų išmetimo nacionalinių ribų (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 6 tomas, p. 320) (toliau – Direktyva 2001/81/EB) 7, 8 straipsnių, 2002 m. liepos 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo 1600/2002/EB, nustatančio šeštają Bendrijos aplinkosaugos veiksmų programą (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 7 tomas, p. 152) (toliau – Sprendimas 1600/2002/EB), 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB, nustatančios šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 7 tomas, p. 631), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/29/EB, iš dalies keičiančia Direktyvą 2003/87/EB (OL 2009 L 140, p. 63) (toliau – Direktyva 2003/87/EB), 14, 17 straipsnių, 2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo 280/2004/EB dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos Bendrijoje monitoringo mechanizmo ir Kioto protokolo įgyvendinimo (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 8 tomas, p. 57) (toliau – Sprendimas 280/2004/EB), 2004 m. balandžio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 850/2004 dėl patvariuju organių teršalų, iš dalies keičiančio direktyvą 79/117/EEB (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 8 tomas, p. 465), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2010 m. rugpjūčio 24 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 757/2010 (OL 2010 L 223, p. 29) (toliau – Reglamentas Nr. 850/2004), 9 straipsnio, 2004 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/107/EB dėl arseno, kadmio, gyvsidabrio, nikelio ir policiklinių aromatinių anglavandenilių aplinkos ore (OL 2004 L 23, p. 3) (toliau Direktyva – 2004/107/EB) 3, 4, 5, 7, 8 straipsnių, 2005 m. vasario 10 d. Komisijos sprendimo 2005/166/EB, nustatančio Europos Parlamento ir Tarybos sprendimo 280/2004/EB dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos Bendrijoje monitoringo mechanizmo ir Kioto protokolo įgyvendinimo, įgyvendinimo taisykles (OL 2005 L 55, p. 57) (toliau – Sprendimas 2005/166/EB), 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/50/EB dėl aplinkos oro kokybės ir švaresnio oro Europoje (OL 2008 L 152, p.1) (toliau – Direktyva 2008/50/EB) 4, 5, 6, 7, 9, 10, 14, 15, 26, 27, 31 straipsnių, 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/56/EB, nustatančios Bendrijos veiksmų jūrų aplinkos politikos srityje pagrindus (Jūrų strategijos pagrindų direktyva) (OL 2008 L 164, p. 19) (toliau – Direktyva 2008/56/EB), 8, 9, 10, 11 traipsnių, 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/105/EB dėl aplinkos kokybės standartų vandens politikos srityje, iš dalies keičiančios ir panaikinančios Tarybos direktyvas 82/176/EEB, 83/513/EEB, 84/156/EB, 84/491/EEB, 86/280/EEB ir iš dalies keičiančios Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/60/EB (OL 2008 L 348, p. 84) (toliau – Direktyva 2008/105/EB), 3 straipsnio, 2006 m. lapkričio 7 d.

Komisijos reglamento (EB) Nr. 1737/2006, nustatančio išsamias Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 2152/2003 dėl miškų ir aplinkos sąveikos monitoringo Bendrijoje įgyvendinimo taisykles (OL 2006 L 334, p. 1) (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 1737/2006), 2, 4, 5, 6, 7, 9 straipsnių;

3.2. tarptautinių sutarčių aplinkosaugos srityje (iš jų Konvencijos dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniam kontekste (Žin., 1999, Nr. 92-2688), Tarpvalstybinių videntakių ir tarptautinių ežerų apsaugos ir naudojimo konvencijos (Žin., 2000, Nr. 22-556), Tolimų oro teršalų pernašų konvencijos (Žin., 2001, Nr. 29-919) ir jos protokolu, Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (Žin., 1995, Nr. 23-521) ir jos Kioto protokolo (Žin., 2002, Nr. 126-5735), Biologinės ivairovės konvencijos (Žin., 1995, Nr. 69-1662), Europos laukinės gamtos ir gamtinės aplinkos apsaugos konvencijos (Žin., 1996, Nr. 91-2126), Vienos konvencijos dėl ozono sluoksnio apsaugos (Žin., 1998, Nr. 23-570), Stokholmo konvencijos dėl patvarijų organinių teršalų (Žin., 2006, Nr. 120-4565), 1992 m. Helsinkio konvencijos dėl Baltijos jūros baseino jūrinės aplinkos apsaugos (Žin., 1997, Nr. 21-499), Konvencijos dėl tarptautinės reikšmės šlapžemių, ypač vandens paukščių buveinių (Žin., 2001, Nr. 19-591), Migruojančių laukinių gyvūnų rūsių išsaugojimo konvencijos (Žin., 2001, Nr. 50-1742), Europos kraštovaizdžio konvencijos (Žin., 2002, Nr. 104-4621), Konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (Žin., 2001, Nr. 73-2572), Europos atominės energetikos bendrijos steigimo sutarties) nuostatas;

3.3. Lietuvos Respublikos teritorijos bendojo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154 (Žin., 2002, Nr. 110-4852), nuostatas;

3.4. Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos krypčių aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1526 (Žin., 2004, Nr. 174-6443), nuostatas;

3.5. Jungtinių Tautų Bendrosios klimato kaitos konvencijos įgyvendinimo iki 2012 metų nacionalinės strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. sausio 23 d. nutarimu Nr. 94 (Žin., 2008, Nr. 19-685), nuostatas.

II. PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Aplinkos oro būklės stebėjimo sritis

4. Lietuvai pastaruoju metu aktualios šios oro kokybei įtaką darančios problemas: vietinių oro taršos šaltinių – transporto, pramonės ir energetikos objektų – išmetami teršalai miestuose, galimas taršos iš šilumininių elektrinių padidėjimas nutraukus valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės (toliau – Ignalinos atominė elektrinė) eksploatavimą, Lietuvos oro baseino tarša iš kitų regionų atnešamais teršalais. Kad būtų tinkamai reguliuojamas į aplinkos orą patenkančių teršalų kiekis ir sudaromos salygos valdyti aplinkos oro kokybę, svarbu turėti objektyvią informaciją apie Tolimujų oro teršalų pernašų konvencijos protokolais ir Direktyva 2001/81/EB reguliuojamą į atmosferą išmetamų teršalų – sieros

dioksido, azoto oksidų, lakiujų organinių junginių, amoniako ir kietujų dalelių, taip pat kitomis ES direktyvomis reglamentuojamų sunkiujų metalų, patvariujų organinių ir kitų teršalų, šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir ozono sluoksnį ardančių medžiagų, išmetamų į atmosferą, kiekio ir koncentracijos aplinkos ore pokyčius, kitus veiksnius, lemiančius klimato kaitą, aplinkos rūgštėjimą ir eutrofifikaciją. Būtina stebeti teršalų ir radionuklidų pernašų iš kitų valstybių įtaką aplinkos oro kokybei ir radiacinį foną Lietuvoje.

5. Aplinkos oro kokybės vertinimui Lietuvos teritorija, atsižvelgiant į gyventojų skaičių ir teršalų koncentracijos lygi, skirtoma į zonas (zona – aplinkos oro kokybės vertinimui ir valdymui aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro įsakymu nustatyta šalies teritorijos dalis) ir aglomeracijas (aglomeracija – zona, kuri yra miesto teritorija ir kurioje gyvena daugiau kaip 250 000 gyventojų arba kurioje dėl gyventojų tankumo (gyventojų skaičius kvadratiname kilometre) būtina vertinti ir valdyti aplinkos oro kokybę). Igyvendinant Direktyvų 2008/50/EB ir 2004/107/EB reikalavimus, zonų ir aglomeracijų sąrašas ir ribos turi būti periodiškai tikslinami.

Aplinkos oro kokybei stebeti ir vertinti skirtą valstybinio aplinkos oro monitoringo Lietuvoje tinklą 2010 metais sudarė 14 automatizuotų miestų oro kokybės tyrimo stočių, išdėstyti didžiausiųose šalies miestuose ir pramonės centruose. Igyvendinant Direktyvos 2008/50/EB reikalavimus dėl išsamių kietujų dalelių KD_{2,5} kiekio matavimų, oro kokybės monitoringą reikia papildyti kietujų dalelių KD_{2,5} koncentracijos matavimais naudojant pamatinį (gravimetrinį) metodą ne mažiau kaip 3 miesto foninėse stotyse (po vieną kiekvienoje aglomeracijoje ir zonoje) vidutinio poveikio rodiklio ir nacionalinio poveikio sumažinimo uždaviniui nustatyti.

6. Iš kitų valstybių atnešamą oro taršą, bendrą – foninį – šalies oro baseino užterštumo lygi, jo pokyčius ir juos lemiančius veiksnius leidžia analizuoti foninio oro monitoringo stočių sistema. 2010 metais Lietuvoje veikė 4 kaimo vietovėse įrengtos stotys, skirtos foniniams oro užterštumui stebeti. Čia buvo matuojama teršalų, į Lietuvą intensyviausiai pakliūvančių su tolimosiomis oro pernašomis, koncentracija ore ir atmosferos iškritose, taip pat kritulių cheminė sudėtis. Atsižvelgiant į Reglamento Nr. 850/2004 reikalavimus, nuo 2008 metų vienoje stotyje atliekami patvariujų organinių teršalų koncentracijos aplinkos ore indikatorinio lygio stebėjimai. Preiloje esanti stotis dirba pagal tarptautines Tolimųjų pernašų Europoje monitoringo ir įvertinimo (toliau – EMEP) ir Baltijos jūros aplinkos apsaugos komisijos (toliau – HELCOM) programas, kitos stotys – pagal Tarptautinę bendradarbiavimo sąlygiškai natūralių ekosistemų kompleksinio monitoringo srityje programą (toliau – ICP IM). Šios stotys priklauso tarptautinių stočių sistemai, jų stebėjimai griežtai reglamentuoti. Atsižvelgiant į EMEP 2010–2019 metų strategijoje (ECE/EB.AIR/GE.1/2009/15) iškeltus pagrindinius tikslus, Programoje numatyta pagal EMEP programą veikiančioje stotyje papildomai matuoti teršalų, kurie įtraukti į 1 lygio EMEP stočiai privalomų matuoti teršalų sąrašą, koncentraciją, kad stotis atitiktų 1 lygio EMEP stočiai keliamus reikalavimus. Siekiant igyvendinti Direktyvos 2008/50/EB reikalavimus dėl išsamių kietujų dalelių KD_{2,5} kiekio

matavimų. Programoje numatyta foninį oro monitoringą papildyti kietujų dalelių KD_{2,5} cheminės sudėties matavimais vienoje foninėje stotyje.

7. Teršalų kaupimas ar išsklaidymas ore labai priklauso nuo meteorologinių sąlygų. Meteorologiniai duomenys būtini, kai reikia įvertinti oro teršalų koncentracijos pasiskirstymą erdvėje, planuojamos ūkinės veiklos poveikį aplinkos orui, modeliuoti įvairius scenarijus numatomu priemonių veiksmingumui nustatyti ar įvertinti oro kokybę modeliavimo būdu ten, kur jos išmatuoti nėra galimių. Programoje numatytas 18 stočių tinklas, turintis užtikrinti meteorologinių duomenų kiekį, būtiną klimato pokyčiams sekti, ir sudaryti tikslesnius teršalų sklaidos žemėlapius naudojant teršalų išmetimo duomenų bazes ir matematinius modelius.

8. Igyvendinant Vienos konvencijos dėl ozono sluoksnio apsaugos reikalavimus, numatyta testi ozono sluoksnio ir meteorologinių parametru stratosferoje pokyčių stebėjimus.

9. Dėl atominės energetikos plėtojimo regione, statomų ir planuojamų atominių elektrinių kaimyninėse valstybėse (Suomijoje, Baltarusijoje, Rusijoje) ir Lietuvoje ypač svarbus vaidmuo tenka radiologinio oro monitoringo tinklui. Jo matavimo duomenys reikalingi siekiant operatyviai vertinti radiologinę situaciją Lietuvoje ir poveikį aplinkai, užtikrinant radioaktyviųjų aerozolinių priemaišų sudėties nustatymą Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo metu ir sekant į Lietuvą patenkančius ir išnešamus radionuklidų srautus.

10. Lietuvos klimato svyravimai yra neatsiejama viso Žemės rutulio klimato sistemoje vykstančių procesų dalis, atvira tiek globaliems klimato pokyčiams, tiek faktiniams rezultatams, pasiekiems mažinant šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimą į atmosferą. Siekiant sekti esamą situaciją, Programoje keliami uždaviniai stebeti ir vertinti ne tik išmetamą į atmosferą teršalų, bet ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kurių nekontroliuoja Monrealio protokolas dėl ozono sluoksnį ardančių medžiagų, kiekį, jų išmetimo šaltinius ir absorbentus, taip pat klimato elementų parametrų pokyčius.

11. Igyvendinus Programos uždavinius, atsiras sąlygos gauti duomenis, kurie leis pagrįstai valdyti Lietuvos Respublikos teritorijoje į atmosferą išmetamą teršalų ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir aplinkos oro kokybę, tinkamai informuoti visuomenę ir atitinkamais atvejais su Lietuva besiribojančių Europos Sajungos valstybių narių ir kitų valstybių institucijas apie aplinkos oro užterštumo lygi, mažinti globalinių klimato pokyčių, rūgščijimo ir eutrofifikacijos procesų bei ozono sluoksnį ardančių medžiagų neigiamą poveikį žmonių sveikatai ir ekosistemoms, prognozuoti oro kokybę. Taip pat būtina gauti duomenis, kurie leistų analizuoti, vertinti ir prognozuoti aplinkos oro kokybę Lietuvos Respublikos teritorijoje atsižvelgiant į tolimąjį ir artimąjį radionuklidų pernašą (ir iš branduolinių objektyų).

12. Programos tikslai ir uždaviniai aplinkos oro būklės stebėjimo srityje:

12.1. tikslas – vertinti aplinkos oro užterštumo lygi aglomeracijose ir zonose (labiausiai urbanizuotose zonos teritorijose), prognozuoti aplinkos oro kokybę, vertinti šalies klimato pokyčius. Uždaviniai tikslui pasiekti:

12.1.1. atlikti aplinkos oro kokybės monitoringą aglomeracijose ir zonose;

12.1.2. atlkti klimato pokyčių monitoringą;

12.2. tikslas – vertinti ozono sluoksnio pokyčius. Uždavinys tikslui pasiekti – atlkti stratosferos monitoringą;

12.3. tikslas – vertinti teršalų pernašą iš kitų valstybių poveikį bendram Lietuvos oro baseino užterštumo lygiui. Uždaviniai tikslui pasiekti:

12.3.1. atlkti foninį oro monitoringą;

12.3.2. atlkti foninį atmosferos kritulių monitoringą;

12.4. tikslas – nustatyti aerozolinių radionuklidų šaltinius, vertinti Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo metu išmetamų radionuklidų skaidą aplinkoje, jų poveikį aplinkai. Uždaviniai tikslui pasiekti:

12.4.1. atlkti radiologinį oro monitoringą Vilniaus mieste;

12.4.2. atlkti radiologinį oro monitoringą tiesioginio Ignalinos atominės elektrinės poveikio zonoje;

12.4.3. atlkti radiologinį iškritų monitoringą;

12.5. tikslas – fiksuoti radiacinę būklę Lietuvoje tiesioginiu režimu, vertinti lygiavertės dozės galios pokyčius. Uždavinys tikslui pasiekti – užtikrinti, kad veiktu ankstyvojo perspėjimo sistema;

12.6. tikslas – vertinti Lietuvos Respublikos teritorijoje į atmosferą išmetamų antropogeninės kilmės teršalų kiekį, taršos lygius ir apkrovos ekosistemoms, išmetamų ir absorbuojamų šiltnamio efektą sukeliančių duju kiekį. Uždaviniai tikslui pasiekti:

12.6.1. atlkti išmetamų į atmosferą teršalų ir šiltnamio efektą sukeliančių duju monitoringą;

12.6.2. atlkti antropogeninės taršos lygių ir apkrovų ekosistemoms monitoringą.

Vandens būklės stebėjimo sritis

13. Požeminis vanduo yra pagrindinis Lietuvos geriamojo vandens šaltinis. Geriamojo vandens gavybai naudojami gilūs vandens telkinių sluoksniai apsaugoti geriau, tačiau grūntinis vanduo menkai apsaugotas nuo antropogeninio poveikio. Šiuo metu didžiausi galimi požeminių vandens telkinių teršėjai – pasklidosios taršos šaltiniai (pavyzdžiui, intensyviosios gyvulininkystės išleidžiamos nuotekos), tačiau ir dėl intensyvaus telkinių naudojimo kai kurių cheminių medžiagų koncentracija gali padidėti tiek, kad vanduo taps netinkamas naudoti.

Naudojantis duomenimis, surinktais 256 stebimuosiuose grėžiniuose, įgyvendant Valstybinę aplinkos monitoringo 2005–2010 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. vasario 7 d. nutarimu Nr. 130 (Žin., 2005, Nr. 19-608) (toliau – Valstybinė aplinkos monitoringo 2005–2010 metų programa), buvo įvertinta požeminio vandens baseinų kiekybinė ir cheminė būklė. Nustatyta, kad daugumos požeminio vandens baseinų būklė gera, tačiau išskirti keturi baseinai, kuriuose yra mineralizuoto vandens pritakos rizika: chlorido ir sulfato koncentracija viršija geriamajam vandeniu leistinas ribines reikšmes. Šiuo metu nepakanka duomenų vienareikšmiškai nustatyti, ar žmogaus veikla (požeminio vandens gavyba) turi įtakos šių komponentų koncentracijos didėjimui, todėl nuo

2013 metų numatyta vykdyti požeminio vandens veiklos monitoringą rizikos baseinuose. Programoje parametru sąrašas ir stebėjimų dažnumas parinktas atsižvelgiant į Direktyvų 2000/60/EB, 98/83/EB, 91/676/EEB, 2006/118/EB reikalavimus ir atliktų stebėjimų rezultatus.

14. Paviršinius vandens telkinius antropogeninė tarša veikia labiausiai. Atlirkus taršos šaltinių analizę ir jų poveikio paviršinių vandens telkinų būklei vertinimą, buvo nustatyti šie pagrindiniai Lietuvos paviršinių vandens telkinų būklei įtakos turintys veiksniai: pasklidojį taršą, kurios didžiąją dalį sudaro dėl žemės ūkio veiklos susidarančios taršos apkrovos ir kuri yra vienas pagrindinių nitratų azoto taršos šaltinių, ir sutelktoji tarša, kurios aktualiausia keliama problema – tarša bendruoju fosforu ir amonio azotu. Pastaraisiais metais nuolat gerėjant nuotekų valymui, labai sumažėjo vandens telkinų būklės problemų dėl sutelktosios taršos. Dažniausiai upių atkarpos, kuriose šiuo metu vandens kokybės elementų rodiklių vertės viršija geros ekologinės būklės vertes dėl nuotekų išleidimo, yra nedidelės, o sutelktosios taršos šaltiniai nitratų koncentracijai upėse turi labai mažai įtakos. Trečias pagrindinis paviršinių vandens telkinų būklei įtakos turintis veiksnys – tarptautinė tarša, kurią sudaro iš kaimyninių šalių patenkančios taršos apkrovos.

15. Vykdant Valstybinę aplinkos monitoringo 2005–2010 metų programą, buvo surinkti duomenys ir informacija upių baseinų rajonų pirmiesiems valdymo planams rengti, t. y. vandens telkiniams apibūdinti, tipologijai sudaryti, žmogaus veiklos poveikiui įvertinti, vandens telkiniams išskirti, etaloninėms sąlygomis ir esamai vandens telkinų būklei nustatyti, būklės vertinimo metodikai sukurti, vandensaugos tikslams nustatyti, būklės pagerinimo tinkamoms priemonėms parinkti. Svarbiausi Programos 2011–2017 metų uždaviniai skirti išskirtų šalies vandens telkinų būklei, taip pat upių baseinų valdymo planuose numatytių priemonių poveikiui vandens būklei stebeti ir duomenims bei informacijai upių baseinų rajonų valdymo planams teikti. Pagal Direktyvos 2000/60/EB reikalavimus monitoringas turi būti vykdomas visuose išskirtuose vandens telkiniuose, tačiau taip monitoringo vietų tinklas pasidarytu pernelyg platus. Todėl Programoje atsižvelgta į tai, kad kiekviename pabaseinyje yra vandens telkinų, panašių savo savybėmis ir būkle, ir parinkta bent po vieną monitoringo vietą grupei vandens telkinų, kurių tipas, būklė ir būklę lemiantys veiksniai yra vienodi. Toks vandens telkinų sugrupavimas buvo taikomas labai geros ir geros ekologinės būklės bei maksimalaus ir gero ekologinio potencialo vandens telkiniams, taip pat telkiniams, kurių ekologinė būklė dėl vagų ištiesinimo neatitinka geros ekologinės būklės reikalavimų. Vandens telkiniams, kuriuose yra rizika nepasiekti geros būklės iki 2015 metų (toliau – rizikos vandens telkiniai), grupavimas nebuvo taikomas dėl riziką lemiančių veiksnių įvairovės, kad būtų parinktos tinkamiausios būklės gerinimo priemonės. Uždaviniamas įgyvendinti numatoma ištirti 468 upių vietas ir 345 ežerus bei tvenkinius, kuriuose, be kitų parametru, bus stebimi Direktyvoje 2000/60/EB nustatyti vandens kokybės elementai, nitratai pagal Direktyvos 91/676/EEB reikalavimus ir pavojingos medžiagos pagal Direktyvos 2008/105/EB reikalavimus. Įgyvendinant Stokholmo konvencijos dėl patvariujujų organinių

teršalų ir Reglamento (EB) Nr. 850/2004 reikalavimus, numatyta testi patvariuju organiniu teršalų tyrimus upi vandenye, dugno nuosėdose ir biotoje.

16. I Kuršių marias suteka vanduo iš 75 procentų Lietuvos teritorijos – tai labai eutrofikuotas vandens telkinys, o Baltija vis dar laikoma viena labiausiai užterštų jūrų. Kuršių marios ir Baltijos jūra Lietuvai yra pagrindinis žuvų išteklių šaltinis. Jo būklė tiesiogiai priklauso nuo taršos. Visi keturi Lietuvos upi baseinų rajonai yra tarptautiniai, todėl aktualios ir tarptautinių vandens teršalų pernašų problemos, ypač Nemuno baseine. 50 procentų Nemuno baseino yra Baltarusijos, Rusijos Federacijos Kaliningrado srities ir Lenkijos teritorijoje. Šiose valstybėse susidarę teršalai per Lietuvos teritoriją tekančiomis upėmis patenka į Kuršių marias ir Baltijos jūrą. Dėl šių ilgalaikių galimo neigiamo poveikio veiksnių Baltijos jūros ir Kuršių marių monitoringo tinklo, skirto Programos tikslams įgyvendinti, struktūra liko panaši į Valstybinėje aplinkos monitoringo 2005–2010 metų programoje numatyta struktūrą, siekiant įvertinti ir galimų grėsmių iš stambiuju sutelktosios taršos šaltinių – naftos platformos D-6, Būtingės naftos terminalo, grunto laidojimo jūros rajone (dampingo) zonas ir cheminio ginklo sąvartyno vietų poveikį jūrinei aplinkai. Monitoringo teritorinėje ir išskirtinėje ekominėje zonoje tinklo struktūra rengta atsižvelgiant ir į Direktyvos 2008/56/EB reikalavimus – atlkti jūrų vanden pagrindinių ypatybių ir savybių bei esamos aplinkos būklės, vyraujančių problemų ir poveikio analizę, nustatyti geros aplinkos būklės savybes, aplinkos apsaugos tikslus ir parengti priemones, reikalingas pasiekti ir (ar) išlaikyti gerai Baltijos jūros aplinkos būklei iki 2020 metų Baltijos jūros monitoringą sudarys išskirtinės ekominės zonas, teritorinės jūros ir priekrantės vanden monitoringas, tarpinių vanden – Kuršių marių (išskaitant labai pakeistą vandens telkinį – Klaipėdos sąsiaurį) ir Kuršių marių vanden išplitimo Baltijos jūroje zonas monitoringas.

17. Pagal Lietuvos Respublikos vandens įstatymo (Žin., 1997, Nr. 104-2615; 2003, Nr. 36-1544; 2009, Nr. 154-6955) reikalavimus vandens telkinių būklei įvertinti turi būti vykdomas telkinių priežiūros (kad būtų gauti duomenys ir informacija apie bendrą šalies vandens telkinių būklę ir jos ilgalaikius pokyčius), veiklos (vykdomas rizikos vandens telkiniuose, t. y. kurių ekologinė būklė ar ekologinis potencialas neatitinka geros ekologinės būklės ar gero ekologinio potencijalo reikalavimų) ir tiriamasis monitoringas. Siekiant Programos tikslų, telkinių priežiūros intensyviojo monitoringo vietas parinktos pabaseinių pagrindinėse upėse, upių, įtekančių į Baltijos jūrą, žiotyse, tarpvalstybiniuose pasienio vandens telkiniuose, intensyvaus žemės ūkio poveikio vandens telkiniuose, žmogaus veiklos nepaveiktuose etalonines salygas atspindinčiuose vandens telkiniuose, kituose šalies mastu reikšminguose vandens telkiniuose. Telkinių priežiūros ekstensiiviojo monitoringo vietas parinktos vandens telkiniuose, kurių ekologinė būklė šiuo metu atitinka labai geros ir geros ekologinės būklės reikalavimus, labai pakeistų ir dirbtinių vandens telkinių ekologinis potencialas atitinka maksimalaus ir gero ekologinio potencijalo reikalavimus. Veiklos monitoringas numatytas vykdyti vandens telkiniuose, kuriems gresia pavojus nepasiekti nustatyti vandensaugos tikslų, ir Baltijos jūros priekrantėje – čia bus stebimas ir vertinamas

naftos platformos D-6, Būtingės naftos terminalo, grunto laidojimo jūros rajone vietų bei Kuršių marių vandenų išplitimo galimas poveikis Baltijos jūrai. Tarpinių vandenų veiklos monitoringas leis nepriklausomai vertinti ūkinės veiklos jūrų uoste poveikį Baltijos jūrai ir Kuršių marioms. Tiriamasis monitoringas turi būti vykdomas vandens telkiniuose, kuriuose nenustatytos priežastys, dėl kurių vieno ar kito kokybės elemento rodiklio vertė neatitinka nustatytų geros būklės kriterijų.

18. Įvertinus vandens telkinių būklės monitoringo rezultatus ir atsižvelgiant į ES direktyvų reikalavimus, įgyvendinus Programos uždavinius šioje srityje, atsiras sąlygos gauti duomenis, kurių pagrindu Programos vykdymo laikotarpiu priimti sprendimai leis pagerinti požeminių vandens telkinių būklę, priekrantės, tarpinių vandens telkinių, upių, ežerų, labai pakeistų ir dirbtinių vandens telkinių ekologinę ir cheminę būklę, taip pat pasiekti aplinkos apsaugos tikslus Lietuvos Respublikos jūros rajone. Be to, Programos įgyvendinimas turi užtikrinti, kad bus surinkta pakankamai informacijos vandens telkinių apibūdinimo, etaloninių sąlygų ir būklės vertinimo rodiklių vertėms patikslinti, vandens telkinių būklės gerinimo priemonėms parinkti ir jų veiksmingumui vertinti.

19. Programos tikslai ir uždaviniai vandens būklės stebėjimo srityje:

19.1. tikslas – vertinti požeminio vandens telkinių atsinaujinimo šaltinius, požeminio vandens cheminę būklę, kokybės kitimo tendencijas ir jas lemiančius veiksnius. Uždaviniai tikslui pasiekti:

19.1.1. atliglioti požeminio vandens priežiūros monitoringą;

19.1.2. atliglioti požeminio vandens veiklos monitoringą;

19.2. tikslas – įvertinti priekrantės ir tarpinių vandens telkinių ekologinę ir cheminę būklę, išskirtinės ekonominės zonas ir teritorinės jūros cheminę būklę ir antropogeninės taršos poveikį. Uždaviniai tikslui pasiekti:

19.2.1. atliglioti Baltijos jūros išskirtinės ekonominės zonas monitoringą;

19.2.2. atliglioti Baltijos jūros priekrantės ir teritorinės jūros veiklos monitoringą;

19.2.3. atliglioti Baltijos jūros priekrantės ir teritorinės jūros tiriamąjį monitoringą;

19.2.4. atliglioti Kuršių marių veiklos monitoringą;

19.2.5. atliglioti Kuršių marių vandenų išplitimo Baltijos jūroje zonas veiklos monitoringą;

19.3. tikslas – įvertinti ežerų ir tvenkinių ekologinę ir cheminę būklę, vandens lygio pokyčius ir teršalų apkrovą. Uždaviniai tikslui pasiekti:

19.3.1. atliglioti ežerų ir tvenkinių priežiūros intensyvųjį monitoringą;

19.3.2. atliglioti ežerų ir tvenkinių priežiūros ekstensyvųjį monitoringą;

19.3.3. atliglioti ežerų ir tvenkinių veiklos monitoringą;

19.3.4. atliglioti ežerų ir tvenkinių tiriamąjį monitoringą;

19.4. tikslas – įvertinti upių ekologinę ir cheminę būklę, vandens lygio ir kiekio pokyčius, teršančią medžiagą apkrovą. Uždaviniai tikslui pasiekti:

19.4.1. atliglioti upių priežiūros intensyvųjį monitoringą;

19.4.2. atliglioti upių priežiūros ekstensyvųjį monitoringą;

- 19.4.3. atlkti upių veiklos monitoringą;
- 19.4.4. atlkti upių tiriamajį monitoringą.

Dirvožemio būklės stebėjimo sritis

20. ES dirvožemio apsaugos politika iki šiol nėra galutinai teisiškai reglamentuota. 2006 metų Europos Komisijos pranešime „Teminė dirvožemio apsaugos strategija“ buvo nurodyti ES valstybėms narėms aktualūs pavojai dirvožeminiui, iš kurių Lietuvai aktualiausios yra organinės medžiagos praradimo, pasklidosios taršos, dirvožemio uždengimo ir erozijos grėsmės. Nacionalinė darnaus vystymosi strategija pabrėžia esamas ir tiketinas grėsmes dirvožemio kokybei dėl natūralaus dirvožemio rūgštėjimo, taršos iš žemės ūkio ir didžiųjų stacionarių taršos šaltinių.

21. Iki Programos parengimo buvo atlkti du laukų dirvožemio kokybės pokyčių stebėjimų 5 metų ciklai (1993–2002 metais) – įvertintos bendros dirvožemio savybės, sunkiųjų metalų kiekis, mainų katijonai skirtinguose dirvožemio sluoksniuose. Šie parametrai miškų dirvožemyje buvo įvertinti vykdant Tarptautinės oro taršos poveikio miškams monitoringo ir vertinimo programos (toliau – „ICP Forests“) miškų būklei vertinti dalį. Šioje Programoje, įvertinus turimus duomenis, numatoma stebeti dirvožemio būklę ir poveikį jai, daugiausia dėmesio skirti rūgštėjimo, pasklidosios taršos, dirvožemio plotų užstatymo problemoms. Dirvožemio organinės medžiagos stebėjimai leis surinkti informaciją apie organinės medžiagos mažėjimą viršutiniame derlingame dirvožemio sluoksnyje. Rūgštengumo parametru grupė sudarys galimybę vertinti spartėjantį gamtinių priežasčių nulemtą dirvožemio (ypač dirbamų laukų) rūgštėjimo, kartu ir degradavimo, procesą. Metalų, apibūdinančių pasklidąjį ir sutelktąjį taršą, matavimai leis iš esmės patikslinti ir atnaujinti informaciją apie Lietuvos dirvožemiu būklę, be to, tai sudarys sąlygas vertinti galimą poveikį dirvožemio būklei regionų lygiu dėl intensyvios šiluminės elektrinės eksploracijos (jei padidėtų pasklidojį taršą sieros junginiai ir sunkiaisiai metalai) ir naftos perdirbimo įmonės, skleidžiančios sieros junginius, vanadij, nikelį (tvarius teršalus, deponuojamus ir konservuojamus dirvožemyje), ūkinės veiklos.

22. Igyvendinlus Programos uždavinius, atsiras sąlygos gauti duomenis, kurie leis siekti geresnės dirvožemio kokybės stabdant ar ribojant dirvožemio vertingųjų savybių praradimą lemiančius natūralius ar antropogeninius procesus: eroziją, organinės medžiagos mažėjimą ir dirvožemio rūgštėjimą, taip pat rinkti informaciją, kuri padės veiksmingai reguliuoti teršalų išmetimo kiekį, teritorijos užstatymo mastą ir spartą (o tai savo ruožtu mažintų dirvožemio prastejimą dėl taršos).

23. Programos tikslai ir uždaviniai dirvožemio būklės stebėjimo srityje:

23.1. tikslas – vertinti miškų ir laukų svarbiausių dirvožemio kokybės rodiklių – bendrujų savybių, organinės medžiagos būklės ir rūgštengumo parametru – pokyčius. Uždavinys tikslui pasiekti – atlkti dirvožemio būklės monitoringą;

23.2. tikslas – vertinti dirvožemio pasklidosios taršos iš žemės ūkio veiklos mastą, atsižvelgiant į grėsmę, kad suintensyvėjus žemės ūkio veiklai gali padidėti užterštumas

pesticidų likučiais ir azoto junginiais, taip pat į vietinę ir regioninę taršą iš stambių ūkio subjektų ypač pavojingomis medžiagomis, nustatyti dirvožemio praradimo dėl urbanizacijos laipsnį ir greitį. Uždaviniai tikslui pasiekti:

- 23.2.1. atlikti pasklidosios dirvožemio taršos monitoringą;
- 23.2.2. vertinti dirvožemio plotų užstatymo apimtis.

Gyvosios gamtos būklės stebėjimo sritis

24. Direktyva 92/43/EEB numato Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių, augalų ir gyvūnų rūšių apsaugą ES ir specialaus Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ sukūrimą, kurio dalis yra ir specialios laukinių paukščių apsaugos teritorijos, nustatomos pagal Direktyvą 2009/147/EB. Be šios – biologinės įvairovės nykimo visoje ES – problemos, Lietuvoje tebéra opios ir gyvosios gamtos ištaklių neracionalaus naudojimo, nevietinių invazinių rūsių, keliančių pavoju biologinės įvairovės kokybei ir žmonių sveikatai, plitimo problemos. Be kitų grėsmių, kylančių dėl ūkio subjektų veiklos, atsižvelgiant į 2001 m. kovo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/18/EB dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką ir panaikinančios Tarybos direktyvą 90/220/EEB (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 6 tomas, p. 77) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/27/EB (OL 2008 L81, p. 45), nuostatas, biologinę įvairovę reikia apsaugoti ir nuo galimo genetiškai modifikuotų organizmų plitimo aplinkoje, tačiau šiuo metu nepakanka duomenų apie genetiškai modifikuotų organizmų poveikį Lietuvos biologinei įvairovei, kurie leistų sudaryti tam skirtą monitoringo tinklą.

25. Valstybinėje aplinkos monitoringo 2005–2010 metų programoje Gyvosios gamtos monitoringo dalis buvo parengta pagal Direktyvų 2009/147/EB ir 92/43/EEB nuostatas, nuo 2005 metų vykdomas ES reikalavimus atitinkantis Europos Bendrijos svarbos paukščių rūsių, o nuo 2008 metų – kitų Europos Bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūsių monitoringas. Tačiau dėl bazinės mokslinės informacijos trūkumo buvo atidėtas numatytais Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių monitoringas, nes tik 2010 metais prasidėjo natūralių buveinių inventorizacija įgyvendinant valstybės projektą „Pasirengimas Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių inventorizavimui: metodinės ir techninės bazės sukūrimas“, kurio pabaiga numatyta 2011 metais. Šis projekto etapas sudarys reikiamą mokslinj-metodinj pagrindą inventorizuoti natūralias buveines visoje šalyje, surinkti pakankamai pagrįstų mokslinių duomenų, kad būtų įvertinta esama natūralių buveinių būklė.

Daugelis Programos uždavinių, kaip ir ankstesnėje programoje, skirti Europos Bendrijai svarbių rūsių, buveinių ir paukščių migracijos susitelkimo vietų būklei vertinti. Tai turi užtikrinti, kad būtų sukaupta informacija, kuri sudarys sąlygas nustatyti jautriaujas Europos biologinės įvairovės sritis ir užkirsti kelią jos nykimui. Būdingųjų organizmų ir buveinių būklės, ją lemiančių veiksnių pokyčių stebėjimų duomenys leis parinkti atitinkamas aplinkosaugos priemones, užtikrinančias tinkamą natūralių buveinių ir rūsių apsaugos būklę (tokią, kai buveinės plotas, rūsių ir populiacijų gausa nekinta arba didėja ir nėra pavojaus, jog

išnyks buveinės struktūra ar funkcijos). Atsižvelgiant į jau minėto valstybės projekto planuojamą antrajį (pagrindini) inventoriavimo darbų etapą, kuris vyks įgyvendinant valstybės projektą „Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių inventoriavimas, palankios apsaugos būklės kriterijų nustatymas ir monitoringo sistemos sukūrimas“ ir kurio baigiamojoje stadijoje numatyta sukurti natūralių buveinių monitoringo sistemą, Programoje numatyta, kad buveinių būklės duomenys bus pradėti rinkti nuo 2015 metų. Be to, Programoje keliamas uždavinys stebeti Europos Bendrijai svarbias rūšis – upinius bebrus ir vilkus, dėl kurių medžioklės Lietuvai padarytos išimtys, bet būtina nuolat teikti informaciją apie jų būklę.

26. „ICP Forest“ programos ir Reglamento (EB) Nr. 1737/2006 nuostatos dėl miškų būklės vertinimo sudaro didžiausios ekonominiu požiūriu vertingų gamtinių išteklių būklės stebėjimo ir vertinimo sistemas dalį Programoje – joms įgyvendinti skirtas miškų monitoringas. Kita svarbus Programos uždavinys – stebeti ir vertinti ekonominiu požiūriu svarbių rūšių gyvūnų (žuvų ir medžiojamųjų kanopinių žvérių) gausumo ir būklės pokyčius, kuriuos Europos aplinkos agentūra nurodė kaip vieną svarbiausių biologinės įvairovės būklės rodiklių. Pagal Tarptautinės jūros tyrimų tarybos (ICES), HELCOM reikalavimus ir ES reglamentus nacionalinėms kvotoms nustatyti būtina atlikti praeivių žuvų būklės vertinimą, kurio metu, be kitų stebėjimų, bus atliekami žuvų migracijos per užtvankų pralaidas stebėjimai. Įgyvendinant Direktyvos 93/53/EEB nuostatas, nurodančias, jog būtina kontroliuoti žuvų užkrečiamąsias ligas natūraliuose vandens telkiniuose, turi būti tēsiamas žuvų užkrečiamųjų ligų monitoringas, leidžiantis sekti žuvų sergamumą vidaus vandenye ir laiku užkirsti kelią ligų protrūkiams.

27. Atsižvelgiant į Europos strategijos dėl invazinių nevietinių augalų ir gyvūnų rūsių projekto nuostatas, Programoje būtina numatyti probleminėms rūšims skirtą uždavinį ir įtraukti svarbiausių invazinių augalų ir gyvūnų rūsių plitimo Lietuvos teritorijoje stebėjimus, kuriems pirminė informacija buvo surinkta vykdant Valstybinę aplinkos monitoringo 2005–2010 metų programą.

28. Įgyvendinus Programos uždavinius gyvosios gamtos būklės vertinimo srityje, atsiras sėlygos gauti duomenis, leidžiančius nustatyti pagrindines biologinės įvairovės kitimo tendencijas ir pagrįsti priemones, skirtas šiai įvairovei išsaugoti ir naudoti pagal darnaus vystymosi principus, taip pat duomenis, būtinus vertingiausiems gyvosios gamtos ištekliams išsaugoti ir racionaliau naudoti, veiksmingai ir pagrįstai probleminių laukinių gyvūnų ir augalų rūsių populiacijų kontrolei užtikrinti.

29. Programos tikslai ir uždaviniai gyvosios gamtos būklės stebėjimo srityje:

29.1. tikslas – vertinti ir prognozuoti Europos Bendrijos svarbos buveinių ir rūsių būklės pokyčius, natūralių ir antropogeninių veiksniių poveikį jiems, sudaryti sėlygas priimti tinkamiausius sprendimus dėl buveinių ir rūsių apsaugos ir atkūrimo. Uždaviniai tikslui pasiekti:

29.1.1. atlikti Europos Bendrijos svarbos buveinių monitoringą;

29.1.2. atlkti Europos Bendrijos svarbos rūšių, kurių apsaugai būtina steigti teritorijas (išskyrus paukščių), monitoringą;

29.1.3. atlkti Europos Bendrijos svarbos paukščių rūšių, kurių apsaugai būtina steigti teritorijas, monitoringą;

29.1.4. atlkti kitų Europos Bendrijos svarbos rūšių monitoringą;

29.2. tikslas – operatyviai vertinti miškų būklės kaitą erdvės ir laiko atžvilgiu dėl oro teršalų tolimujų pernašų ir kitų stresinių veiksnių poveikio. Uždaviniai tikslui pasiekti:

29.2.1. atlkti I lygio europinį miškų būklės monitoringą;

29.2.2. atlkti I lygio regioninį miškų būklės monitoringą;

29.3. tikslas – vertinti teršalų ir kitų stresinių veiksnių poveikį labiausiai paplitusioms (būdingoms) miško ekosistemoms. Uždavinas tikslui pasiekti – atlkti II lygio intensyvų miškų būklės monitoringą;

29.4. tikslas – rinkti ir vertinti informaciją, kad būtų užtikrinta tinkama medžiojamųjų gyvūnų bei žuvų išteklių apsauga ir tvarus naudojimas. Uždaviniai tikslui pasiekti:

29.4.1. atlkti limituojamų medžiojamų kanopinių žvérių monitoringą;

29.4.2. atlkti praeivių žuvų būklės monitoringą;

29.4.3. atlkti verslinių žuvų populiacijų būklės ir išteklių naudojimo monitoringą;

29.4.4. atlkti žuvų užkrečiamųjų ligų monitoringą;

29.5. tikslas – vertinti, prognozuoti ir kontroliuoti didžiausią grėsmę Lietuvos biologinei įvairovei keliančių nevietinių invazinių augalų ir gyvūnų rūšių plitimą, prognozuoti pavojingiausią kraujasiurbių vabzdžių rūšių populiacijų gausumo protrūkius. Uždaviniai tikslui pasiekti:

29.5.1. atlkti invazinių augalų rūšių monitoringą;

29.5.2. atlkti invazinių gyvūnų rūšių monitoringą.

Ekosistemų būklės stebėjimo sritis

30. Oro teršalų ir klimato kaitos kompleksinio poveikio miško ekosistemoms tyrimai pastaruoju laikotarpiu tampa prioritetu ne tik dėl didėjančio žalingo poveikio miškams, bet ir dėl būtinybės stebeti globalios taršos poveikį atskirų šalių ir regionų sąlygiškai natūralioms ekosistemoms. Žalingo poveikio dydis priklauso nuo ekosistemų gebėjimo prisitaikyti prie kintančios aplinkos sąlygų. Tokiam kompleksiniam vertinimui būtini suderintų stebėjimų duomenys, leidžiantys sukurti prognozių modelius. Tolimujų tarpvalstybinių oro teršalų pernašų konvencijos įgyvendinimui skirtai ICP IM programai, kurioje Lietuva dalyvauja kartu su kitomis Europos Bendrijos valstybėmis, keliamas tikslas nustatyti, įvertinti ir prognozuoti sąlygiškai natūralių ekosistemų būklę ir ilgalaikius jos pokyčius atsižvelgiant į tolimujų oro teršalų (ypač sieros ir azoto junginių) pernašų, ozono ir sunkiuju metalų poveikį, regioninius ypatumus ir klimato pokyčius. ICP IM programos rezultatai taip pat padeda įgyvendinti Tarpvalstybinių vandentakių ir ežerų apsaugos bei naudojimo, Jungtinės Tautų klimato kaitos, Biologinės įvairovės konvenciją, Vienos konvencijos dėl ozono sluoksnio apsaugos ir Kioto protokolo reikalavimus.

31. Per praėjusį stebėjimą pagal ICP IM programą laikotarpį nustatyta, kad dujinės ir aerosolinės sieros ir amonio priemaišos ore, jų koncentracija krituliuose ir srautai su krituliais yra pagrindiniai veiksnių, lemiantys miško ekosistemos įvairių biotos komponentų būklę, kuri nuo 2005 metų pradėjo blogėti. Per šį laikotarpį sieros junginių išmetalų Europoje ir Lietuvoje sumažėjimas turėjo teigiamai paveikti ekosistemą. Stabili nitratų koncentracija dirvožemio, gruntuiname bei paviršiniame vandenye negalejo turėti reikšmingos įtakos biologiniams ir geocheminiams procesams ekosistemoje, nors gausėjantys nitratų išmetalai Lietuvoje ateityje gali pakeisti nusistovėjusią situaciją ir prisdėti prie tolesnės aplinkos rūgštėjimo tendencijos, kuri jau pradėta registratoriui vakarinėje Lietuvos dalyje. Didžiausius neigiamus pokyčius ekosistemose pastaruoju laikotarpiu galėjo lemти tik amonio koncentracijos kaita. Nuo 2002–2003 metų visose ekosistemose grandyse buvo registratorijamas amonio koncentracijos padidėjimas, kurį galėjo lemти padidėjęs Lietuvoje amonio išmetalų kiekis. Dėl šios priežasties aplinkos rūgštėjimo problema, kurią gali sunkinti kalcio jonų srautų mažėjimas ir galimas nitratų srautų didėjimas, tebebus viena aktualiausia. Todėl būtina vertinti kylančios amonio koncentracijos grėsmės poveikį salygiškai natūralioms ekosistemoms, numatyti, kaip mažinti jos galimą žalą intensyvios klimato kaitos laikotarpiu. Taigi salygiškai natūralių ekosistemų būklės stebėjimai nacionaliniu lygiu suteikia duomenų apie teršalų, kuriuos tolimosios oro pernašos atneša iš Vakarų ir Vidurio Europos valstybių į Lietuvą, ir klimato pokyčių įtaką menkai antropogenizuotų teritorijų vandenų ir dirvožemio kokybei, biologinei įvairovei ir miško būklei. Be to, šie duomenys sudaro salygas fiksuoti galimą nacionalinių taršos šaltinių poveikio aplinkai pokytį, palyginti su foninės taršos reikšmėmis. Programoje, palyginti su Valstybinės aplinkos monitoringo 2005–2010 metų programos apimtimi, nenumatyta didesnių salygiškai natūralių ekosistemų būklės stebėjimų pokyčių, nes ši priemonė yra pasaulinio tinklo dalis, todėl čia pakeitimai griežtai ribojami.

32. Apie 40 procentų Lietuvos teritorijos sudaro žemės ūkio naudmenos. Didžiąją dalį upių vandens taršos maistinėmis medžiagomis sudaro pasklidoji tarša iš žemės ūkio plotų, kuri lemia didėjančią Baltijos jūros taršą, biologinės įvairovės ir agroekosistemų produktyvumo mažėjimą, šachtinių šulinių užterštumą žmonių sveikatai pavojingais nitratais. Kompleksinis agroekosistemų monitoringas sudaro salygas įvertinti maistinių medžiagų patekimą iš pasklidosios taršos šaltinių, apskaičiuoti išplaunamų maistinių medžiagų kiekį, nustatyti, kokio masto poveikį vandens telkiniams lemia ūkininkavimas baseino teritorijoje, o dirvožemio savybių, žemės naudojimo ir maistinių medžiagų balanso duomenys, sugretinti su šių medžiagų išplavimo duomenimis, leidžia nustatyti taršos šaltinius ir parinkti veiksmingiausias priemones žemės ūkio taršai mažinti.

33. Dėl skirtinguoju fizinių ir geografinių salygų Vidurio, Vakarų ir Pietryčių Lietuvos regionuose agroekosistemų monitoringą būtina vykdyti 3 agroekosistemose: Graisupio, Lyženos ir Vardo upių baseinuose. Agroekosistemų būklei vertinti skirtame Programos uždavinje turi būti pabrėžiami maistinių medžiagų išplavų į upes, šachtinių šulinių būklės stebėjimai. Šis uždavinys, įgyvendinamas neatsiejamai nuo vandens būklės vertinimui skirtų Programos uždavinių, sudarys salygas įgyvendinti Direktyvų 2000/60/EB, 91/676/EEB ir

2008/56/EB reikalavimus, HELCOM Baltijos jūros veiksmų plano nuostatas, reikalaujančias sumažinti maistinių medžiagų patekimą į jūros aplinką iki 2016 metų (palyginti su 1997–2003 metais: azoto – 11 750 tonų, fosforo – 880 tonų.

34. Igyvendinės Programos uždavinius šioje srityje, atsiras salygos gauti duomenis, kurie leis kompleksiškai vertinti tarptautinių tolimųjų oro teršalų pernašų poveikį ekosistemoms ir teikti informaciją apie gamtinės aplinkos pokyčių priežastis, sekti teršalų apkrovos miško ekosistemoms ir tikslinti kritines jų reikšmes, sudaryti mokslinę pagrindą kontroliuoti išmetalus, vertinamą nacionalinės antropogeninės apkrovos apimtį palyginti su foninės taršos reikšmėmis, taip pat nustatyti vandens telkinių taršos iš atskirų žemės ūkio veiklos teritorijų mastą ir numatyti šios taršos mažinimo priemones.

35. Programos tikslai ir uždaviniai ekosistemų būklės stebėjimo srityje:

35.1. tikslas – vertinti tolimųjų oro teršalų pernašų iš Vakarų ir Vidurio Europos valstybių srautus, jų kaitą pagrindiniuose Lietuvos kraštovaizdžio tipuose, teršalų kaitą ir poveikį salygiškai natūralių ekosistemų būklei, išskirti amonio išmetalų, jų srautų į ekosistemą ir transformacijos ypatumus ir galimą poveikį. Uždaviniai tikslui pasiekti:

35.1.1. atlikti oro ir kritilių salygiškai natūraliose ekosistemose monitoringą;

35.1.2. atlikti dirvožemio ir vandens būklės salygiškai natūraliose ekosistemose monitoringą;

35.1.3. atlikti augalijos būklės salygiškai natūraliose ekosistemose monitoringą;

35.2. tikslas – Vidurio, Vakarų ir Pietryčių Lietuvos regionuose vertinti iš agroekosistemų išnešamų maistinių medžiagų kiekį, ūkininkavimo upių baseinų teritorijoje poveikį vandens telkiniams, nustatyti taršos šaltinius ir parinkti veiksmingiausias priemones žemės ūkio taršai mažinti. Uždavinys tikslui pasiekti – atlikti agroekosistemų monitoringą.

Kraštovaizdžio būklės stebėjimo sritis

36. Vietos lygio kraštovaizdžio stebėjimas parodė, kad 2000–2006 metais daugiau kaip 17 procentų Lietuvos teritorijos įvyko žemės dangos konversija. Vyrauja kraštovaizdžio renatūralizacija: dirbamos žemės apleidžiamos miškais, pelkėmis bei krūmynais, pievomis ir ganyklomis. Kraštovaizdžio, ypač agrarinio, stadija yra pereinamoji – nuo kultūrinio, sutvarkyto, link antropogenizuoto. Kita vertus, akivaizdžiai didėja kraštovaizdžio technogenizacija: užstatytų teritorijų ir su jomis susijusių naudmenų (sodų, tvenkinių, gatvių ir kelių) plotas padidėjo daugiau nei dvigubai (nuo 1,2 iki 2,8 procento). Kraštovaizdžio sąskaida labiausiai padidėjusi Rytų Lietuvos aukštumose ir iš dalies lygumose, Šiaurės Žemaičių plynaukštėje ir Vidurio Žemaičių kalvyne. Klaipėdos valstybinio jūrų uosto rekonstravimas, Būtingės naftos terminalo statyba, rekreacinės infrastruktūros plėtra, gyvenamujų namų statyba, sutupusi su ekstremaliais klimato reiškiniais, paskatino jūros krantų ardą – per pastaruosius 5 metus prarasta apie 22 hektarus kranto. Ūkinė veikla, žemės reformos procesai ir intensyvėjanti rekreacinė apkrova saugomose teritorijoseapsunkino šių kompleksinei kraštovaizdžio apsaugai skirtų vietų tvarkymą ir apsaugą. Be to, tebėra aktuali specifinė Šiaurės Lietuvos regiono problema: palyginti su 1962–1979 metais, dėl klimato

kaitos 2002–2005 metais aktyvaus sulfatinio karsto zonoje esančiame indikatoriame Tatulos upės baseine gipso denudacijos greitis buvo apie 30 procentų didesnis, o 2007–2009 metais – artimas vidurkiui ir kiek didesnis (136–156 kub. metrai / kv. kilometre), karstas intensyviai vystėsi ypač ir labai sukarstėjusių plotų ruože, kuris tęsiasi nuo Biržų iki Pasvalio. Karstiniai procesai ir toliau tevėra pavojingi, nors ir ne tokie intensyvūs, kraštovaizdis karstėja, blogėja teritorijos naudojimo sąlygos ir požeminės hidrosferos gamtinė sauga.

37. Valstybinėje aplinkos monitoringo 2005–2010 metų programoje buvo pereita prie sistemingo kraštovaizdžio struktūros pokyčių stebėjimo. Numatyta kraštovaizdžio struktūros pokyčius analizuoti nacionaliniu, regionų ir vienos lygiu, probleminiu kraštovaizdžio arealų monitoringui priskirtos jūros krantų, karstinio regiono ir saugomų teritorijų dalys. Tokia sistema leidžia kraštovaizdžio struktūros kaitos regioninius ypatumus vertinti skirtinguose žemėvaizdžiuose, atskiruose kraštovaizdžio tipuose, atsižvelgiant į teritorijų ekologinį jautrumą, teisės aktų nustatyta apsaugos ir tvarkymo režimą, aktualias aplinkosaugos problemas. 2007 metais, suderinus šiuos tyrimus su tarptautiniu lygiu juos koordinavusia Europos aplinkos agentūra, buvo organizuotas ir įgyvendintas projektas „Lietuvos CORINE žemės danga 2006“ – parengti Lietuvos teritorijos žemės dangos pokyčio 2000–2006 metais ir žemės dangos 2006 metais skaitmeniniai žemėlapiai, atlikta Lietuvos teritorijos žemės dangos klasė ir jų pokyčių, skirtingo kraštovaizdžio klasė ir jų pokyčių ir skirtingo kraštovaizdžio klasė fragmentų ektoniškumo analizė, nustatytas kraštovaizdžio klasė poliarizacijos laipsnis, taip pat duomenų kraštovaizdžio morfologiniuose ruožuose ir srityse bei atskira analizė pajūrio juoste. Vertinant kraštovaizdžio vienos lygiu pokyčius, 2008 metais surinkti duomenys ir pateiktos išvados apie 100 kraštovaizdžio arealų kraštovaizdžio būklę.

38. Programoje išlaikoma 2005–2010 metais nustatyta esminė kraštovaizdžio monitoringo sistema: kraštovaizdžio struktūros pokyčiai per žemės dangos klasė teritorinio pasiskirstymo kaitą fiksuojami ir analizuojami, kraštovaizdžio poliarizacijos laipsnis nustatomas nacionaliniu, regionų ir vienos lygiu, specifiniai parametrai numatyti pajūrio juostos, karstinio regiono ir saugomų teritorijų monitoringui. Nacionalinio ir regioninio sluoksnio duomenys bus gaunami remiantis Žemės dangos (CORINE LandCover) programos duomenimis, kosminiais vaizdais. Duomenų analizei bus naudojami Kraštovaizdžio studijos (2008) skaitmeniniai sluoksniai. Vietos lygiu bus stebima ir vertinama žemės naudmenų ir žemėvaldos kaita, kraštovaizdžio poliarizacijos ir antropogenizacijos laipsnis, geodinaminiai ir dirvožemio geocheminiai procesai, etnoarchitektūriniai pokyčiai, kraštovaizdžio pažeidimai ir kiti pokyčiai.

39. Įgyvendinus Programos uždavinius šioje srityje, atsiras sąlygos gauti duomenis, leidžiančius tikslinai reguliuoti bendrą kraštovaizdžio struktūrą, parinkti ir pagrįsti kiekvienam kraštovaizdžio tipui pritaikytas, veiksminges priemones teritorijos ekologinėms, estetinėms, socialinėms ir ekonominėms funkcijoms plėtoti. Be to, turi būti gauti duomenys, kurie leistų veiksmingai reguliuoti pajūrio paplūdimių ir kopų nykimą, krantų ardą, parinkus tinkamas hidrotechnines, kopagūbrio auginimo, apželdinimo ir kitas priemones, taip pat parinkti tinkamas priemones, stabdančias gamtinio kraštovaizdžio nykimą gamtinio karkaso ir

saugomose teritorijose, įvertinti karstinio kraštovaizdžio stabilumą ir pokyčių mastą, karstinių procesų intensyvumo kaitą, to priežastis ir įtaką vietos gyventojų saugumui ir gerovei, numatyti aplinkosaugos priemones.

40. Programos tikslai ir uždaviniai kraštovaizdžio būklės stebėjimo srityje:

40.1. tikslas – nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu nustatyti žemės dangos klasęs pokyčius, analizuoti jų teritorinį pasiskirstymą ir nustatyti kraštovaizdžio poliarizacijos laipsnį nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu. Uždaviniai tikslui pasiekti yra šie:

40.1.1. atlikti kraštovaizdžio struktūros pokyčių nacionaliniu ir regionų lygiais monitoringą;

40.1.2. atlikti kraštovaizdžio struktūros pokyčių vietos lygiu monitoringą;

40.2. tikslas – įvertinti vandenų ir grunto pernašą priekrantėje, paplūdimių būklę ir apsauginio paplūdimio kopagūbrio ir kranto pokyčius, antropogeninius ir hidrometeorologinius veiksnius, skatinančius krantų ardą. Uždavinys tikslui pasiekti – atlikti krantų pokyčių monitoringą;

40.3. tikslas – stebeti valstybinių parkų kraštovaizdžio būklę, vertinti žemėnaudos kaitą, pažeistų ir atkurtų teritorijų plotus, nustatyti paveldo objektų būklę, įvertinti lankomų teritorijų apkrovas ir poveikį joms, nustatyti teritorijų pritaikymo lankymui laipsnį. Uždavinys tikslui pasiekti – atlikti valstybinių parkų kraštovaizdžio monitoringą;

40.4. tikslas – inventorizuoti regionų lygiu naujas smegduobes Šiaurės Lietuvos karstiniame rajone, įvertinti klimato kaitos įtaką gipso cheminės denudacijos intensyvumui, karstinių procesų aktyvumui ir kraštovaizdžio pokyčiams. Uždavinys tikslui pasiekti – atlikti Šiaurės Lietuvos karstinių rajono kraštovaizdžio būklės ir gipso cheminės denudacijos monitoringą.

III. PROGRAMOS TIKSLŲ IR UŽDAVINIŲ VERTINIMO KRITERIJAI

41. Programos tikslų ir uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijai, jų reikšmės ir už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai nurodyti Programos priede.

IV. PROGRAMOS FINANSAVIMAS

42. Programos finansavimo šaltiniai yra šie:

42.1. Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas:

42.1.1. asignavimų valdytojų programų lėšos;

42.1.2. Aplinkos apsaugos rėmimo programos lėšos;

42.1.3. Europos Sąjungos finansinės paramos lėšos;

42.2. kitos teisės aktų nustatyta tvarka gautos lėšos.

V. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

43. Aplinkos ministerija, Žemės ūkio ministerija, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba per 20 darbo dienų nuo Programos patvirtinimo ir iki kiekvienų tolesnių metų vasario 15 dienos parengia ir patvirtina metinius Programos uždavinių, kuriuos vykdo joms pavaldžios ir jų reguliavimo sričiai priskirtos institucijos bei įstaigos, įgyvendinimo planus.

44. Žemės ūkio ministerija ir Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba užtikrina, kad informacija apie atitinkamą metų Programos uždavinių, kuriuos vykdo joms pavaldžios ir jų reguliavimo sričiai priskirtos institucijos bei įstaigos, įgyvendinimo planų vykdymą būtų pateikta Aplinkos ministerijai iki kitų metų kovo 1 dienos.

45. Už Programos koordinavimą atsakinga Aplinkos ministerija.

46. Už Programos įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai – Aplinkos ministerija, Žemės ūkio ministerija, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba.

Valstybinės aplinkos monitoringo
2011–2017 metų programos
priekas

VALSTYBINĖS APLINKOS MONITORINGO 2011–2017 METŲ PROGRAMOS TIKSLŲ IR UŽDAVINIŲ ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

Programos tikslas ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakinti asmeninėms valdytojai
APLINKOS ORO BŪKLIĖS STEBĖJIMO SRIITIS			
Tikslas:			
1. Vertinti aplinkos oro užterštumo lygi aglomeracijose ir zonose (labiausiai urbanizuotose zonose teritorijose), prognozuoti aplinkos oro kokybę, vertinti šalies klimato pokyčius	<p>surenkama kiekvieno matuojamų aplinkos oro komponento (išskyrius ozoną) patikimų metinių duomenų, numatytių Programos uždaviniu įgyvendinimo planuose</p> <p>surenkama patikimų metinių ozono duomenų, numatytių Programos uždaviniu įgyvendinimo planuose</p>	<p>ne mažiau kaip 90 procentų</p> <p>ne mažiau kaip 75 procentai</p>	Aplinkos ministerija
Uždaviniai:			
1.1. Atliekti aplinkos oro kokybės monitorinė aglomeracijose ir zonose	<p>nustatyta sieros dioksidu (SO_2), azoto oksidu (NO_2, NO, NO_x), ozono (O_3), anglies monoksido (CO), benzeno koncentraciją ir meteorologiniai parametrai¹</p> <p>nustatyta kietujų dalelių (KD_{10} ir $\text{KD}_{2,5}$) koncentracija</p> <p>nustatyta švinu (Pb), arsenu (As), kadmio (Cd), nikilio (Ni), policiklinių aromatininių angliavandenilių (toliau – PAA)² ir KD_{10} koncentracija</p> <p>nustatyta azoto oksidu (NO, NO_2, NO_x), kietujų dalelių (KD_{10}) koncentracija, meteorologiniai parametrai</p> <p>nustatyta sieros dioksidu (SO_2), anglies monoksido (CO) koncentracija</p> <p>įvertinti gradientiniai meteorologiniai parametrai</p>	<p>ne mažiau kaip 2 stotyse kiekvienoje ne mažiau kaip 3 stotyse (KD_{10} ir $\text{KD}_{2,5}$ stebėjimo vietu suma) kiekvienoje aglomeracijoje, nuolat ne mažiau kaip 1 stotyje kiekvienoje ne mažiau kaip 72 valandų bandiniai</p> <p>ne mažiau kaip 2 papildomose stotyse Vilniaus aglomeracijoje, nuolat</p> <p>ne mažiau kaip 1 papildomoje stotyje Vilniaus aglomeracijoje, nuolat</p> <p>ne mažiau kaip 1 meteorologinėje stotyje kiekvienoje aglomeracijoje ir zonoje, nuolat</p>	Aplinkos ministerija

Programos tikslų ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatyta ozono pirmtakų ³ koncentracija	ne mažiau kaip 1 priemiesčio arba miesto foninėje stotyje šalies teritorijoje, nuolat	
	nustatyta kietujų dalelių (KD_{10} ir $KD_{2,5}$) koncentracija, meteorologiniai parametrai	ne mažiau kaip 8 stotyse (KD_{10} ir $KD_{2,5}$ koncentracijos stebėjimo vietu suma) zonoje	
	nustatyta sieros dioksidio koncentracija	ne mažiau kaip 5 stotyse zonoje, nuolat	
	nustatyta azoto oksidų (NO , NO_2 , NO_x) koncentracija	ne mažiau kaip 7 stotyse zonoje, nuolat	
	nustatyta ozono koncentracija	ne mažiau kaip 6 stotyse zonoje, nuolat	
	nustatyta anglies monoksido koncentracija	ne mažiau kaip 4 stotyse zonoje, nuolat	
	nustatyta benzeno koncentracija	ne mažiau kaip 2 stotyse zonoje, nuolat	
	nustatyta švino, arseno, kadmio, nikelio, PAA, KD_{10} koncentracija	ne mažiau kaip 2 stotyse zonoje, 72 valandų bandinių	
	ivertintas transporto intensyvumas	ne mažiau kaip 3 stotyse aglomeracijoje ir zonoje, nuolat	
	nustatyta (gravimetriniu metodu) kietujų dalelių ($KD_{2,5}$) koncentracija vidutinio poveikio rodikliui (VPR) nustatyti	ne mažiau kaip 1 miesto foninėje stotyje, kiekvienoje aglomeracijoje ir zonoje (savaitinių bandinių)	
	nustatytas aplinkos oro užterštumo lygis, patikslintos zonos ir aglomeracijos	zonoje ne mažiau kaip 131 vietoje, kiekvienoje aglomeracijoje ne mažiau kaip po 35 vietas, kas 5 metai	
1.2. Atlirkti klimato pokyčių monitoringą	nustatyta oro temperatūra, drėgnumo ir vėjo charakteristikos, atmosferos slėgis	ne mažiau kaip 15 stočių, kas 3 valandos, ne mažiau kaip 3 stotyse kas 1 valandą – iki 2013 metų; ne mažiau kaip 18 stočių, kas 1 valandą – nuo 2013 metų	Aplinkos ministerija
	matuojami kritulių parametrai	ne mažiau kaip 18 stočių, kas 6 valandos	
	ivertinta bendroji Saulės spinduliuotė	ne mažiau kaip 2 stotyse, kas 1 valanda	
	ivertinta ultravioletinė Saulės spinduliuotė	ne mažiau kaip 1 stotyje, 1 kartą per parą	
	atliktas atmosferos radiozonduavimas	ne mažiau kaip 1 stotyje, 1 kartą per parą	
	atlirkti radiometeorologiniai matavimai	ne mažiau kaip 1 stotyje, nuolat – iki 2013 metų; ne mažiau kaip 2 stotyse, nuolat – nuo 2013 metų	

Programos tikslų ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
Tikslas:			
2. Vertinti ozono sluoksnio pokyčius	surenkama patikimų metinių duomenų apie ozono sluoksnio pokyčius, numatyta Programos uždaviniam išgyvendinimo planuose	ne mažiau kaip 90 procentų	Aplinkos ministerija
Uždavinys:			
2.1. Atliekti stratosferos monitoringą	nustatytas bendras ozono kiekis	ne mažiau kaip 1 stotyje, 1 kartą per para	Aplinkos ministerija
Tikslas:			
3. Vertinti teršalų pernašą iš kitų valstybių poveikį bendram Lietuvos oro baseino užterštumo lygiui	surenkama patikimų metinių foniinio oro kokybės duomenų ir informacija apie teršalų pernašą iš kitų valstybių poveikį aplinkos oro užterštumo lygiiui	ne mažiau kaip 90 procentų	Aplinkos ministerija
Uždaviniai:			
3.1. Atliekti foniinį oro monitoringą	nustatyta sieros oksidų (SO_2 , SO_4^{2-}), azoto dioksido (NO_2), aerozolinį nitratų ir azoto rūgšties (NO_3^- + HNO_3), aerozolinio amonio ir amoniako ($\text{NH}_3 + \text{NH}_4^+$) koncentracija nustatyta ozono koncentracija nustatyti meteorologiniai parametrai nustatyta azoto oksidų (NOx) koncentracija (kritiniam taršos lygiiui nustatyti matavimai bent indikatorinių matavimų lygio)	ne mažiau kaip 3 stotyse, kas savaitę – kompleksinio monitoringo stotyse, kasdien – EMEP stotyje	Aplinkos ministerija
	nustatyta dujininių amoniako (NH_3), azoto (HNO_3) ir druskos (HCl) rūgšties koncentracija ore, Na^+ , K^+ , Ca^{2+} , Mg^{2+} koncentracija aerosolio dalelėse ir aerosolio dalelių (KD_{10} ir $\text{KD}_{2,5}$) masės koncentracija (pagal galimybės)	ne mažiau kaip 1 EMEP stotyje paros bandiniais	
	nustatyta švino, arseno, kadmio, nikilio, PAA koncentracija aplinkos ore	ne mažiau kaip 1 stotyje 100 000 kv. kilometrų, 72 valandų bandiniais	
	nustatyta švino, arseno, kadmio, nikilio, gyvsidabrio (Hg), PAA kiekiai atmosferos iškritose	ne mažiau kaip 1 stotyje 100 000 kv. kilometrų, savaitinių bandinių	

Programos tikslų ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatyta kietujų dalelių ($KD_{2,5}$) cheminė sudėtis ir masės koncentracija	ne mažiau kaip 1 stotyje 100 000 kv. kilometrų savaitinių bandinių	
	nustatyta gyvydidabrio koncentracija aplinkos ore (indikatoriniai matavimai)	ne mažiau kaip 1 stotyje 100 000 kv. kilometrų	
	nustatytas PCB, DDT, HCB grupių teršalų kiekis	ne mažiau kaip 1 stotyje, 4 savaičių bandinių	
	nustatyta dioksinų ir furanų koncentracija aplinkos ore	ne mažiau kaip 2 stotyse, 4 skirtinį sezonų bandinių	
3.2. Atlirkti fominį atmosferos kritulių monitoringą	nustatytas kritulių kiekių; rūgštингumas; ištarpusių nitratų (NO_3^-N) ir amonio (NH_4^+N), aerosolinio sulfato ($SO_4^{2-}S$), chloro (Cl), šarminių metalų (K, Na, Ca, Mg) kiekis, specifinis elektros laidumas, šarmingumas (jeigu $pH > 5$)	ne mažiau kaip 2 stotyse, kas mėnesį	Aplinkos ministerija
Tikslas:			
4. Nustatyti aerozolinių radionuklidų šaltinius, vertinti Ignalinos AE eksplotavimo nutraukimo metu išmetamų radionuklidų skliaudą aplinkoje, jų poveikį aplinkai	surenkama patikimų metinių aerozolinių radionuklidų skliaudos duomenų, numatytų Programos uždaviniumi išvendinimo planuose	ne mažiau kaip 90 procentų	Aplinkos ministerija
Uždaviniai:			
4.1. Atlirkti radiologinių oro monitoringų Vilniaus mieste	nustatytas technogeninių ir gaminių radionuklidų turinių aktyvumas (alfa, beta ir gama spinduolių)	ne mažiau kaip 1 stotyje, nuolat, pradedant ne vėliau kaip 2012 metais	Aplinkos ministerija
4.2. Atlirkti radiologinių oro monitoringų tiesioginio Ignalinos AE poveikio zonoje	nustatytas technogeninių ir gaminių radionuklidų turinių aktyvumas	ne mažiau kaip 2 stotyse, 1–2 kartus per savaitę (atsizvelgiant į aerozolių ir dulkių koncentraciją aplinkos ore)	Aplinkos ministerija
Tikslas:			
5. Fiksuoti radiacine būklę Lietuvoje tiesioginiu režimu, vertinti lygiavertės dozės galios pokyčius	surenkama patikimų metinių radiacinės būklės duomenų, numatytų Programos uždaviniumi išvendinimo planuose	ne mažiau kaip 90 procentų	Aplinkos ministerija

Programos tikslų ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
Uždavinys:			
5.1. Užtikrinti, kad veiktu ankstyvojo perspėjimo sistema	nustatyta lygiavertės dozės galia, gama spektras (pagal galimybę)	ne mažiau kaip 18 stočių, kasdien	Aplinkos ministerija
Tikslas:			
6. Vertinti Lietuvos Respublikos teritorijoje į atmosferą išmetamą antropogeninės klimatos teršalą kiekį, taršos lygius ir apkrovos ekosistemoms, išmetamų šiltinamio efektaukeliančių dujų kiekį	atliekama Lietuvos Respublikos teritorijoje išmetamų į atmosferą teršalų ir išmetamų bei absorbuojamų šiltinamio efektaukeliančių dujų inventoriaciją pagal ūkio sektorius, atnaujinami taršos šaltinių ir taršos masto duomenys	ne rečiau kaip 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
Uždaviniai:			
6.1. Atliekti išmetamų į atmosferą teršalų ir šiltinamio efektaukeliančių dujų monitoringą	nustatytas sieros dioksidas (SO_2), azoto oksidai (NO_x), kietuji dalelių (KD_{10} , $\text{KD}_{2,5}$), amoniako (NH_3), nemetaninių LOJ, anglies monoksido (CO), sunkiuju metalu – švinu (Pb), arseno (As), kadmio (Cd), nikelio (Ni), gyvysidabrio (Hg), PAA, antropogeninės kilmės šiltinamio efektaukeliančių dujų (anglies dioksidas (CO_2), metano (CH_4), azoto suboksido (N_2O), hidrofluorangiavandenilių (HFCs), perfluorangiavandenilių (PFCs) ir sieros heksafluorido (SF_6) kiekis, žemės naudojimo, žemės naudojimo pasiskirties pasikeitimo ir miškininkystės absorbuotas šiltinamio efektaukeliančių dujų (CO_2 , CH_4 , N_2O) kiekis	ne rečiau kaip 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
6.2. Atliekti antropogeninės taršos lygijų ir apkrovų ekosistemoms monitoringą	nustatyti sieros dioksidas (SO_2), azoto oksidai (NO_x), amoniako (NH_3), nemetaninių LOJ ir kietujių dalelių taršos lygijai ir apkrovos	visoje teritorijoje, ne mažiau kaip 1 kartą per 5 metus	Aplinkos ministerija

Programos tikslų ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
VANDENS BŪKLĖS STREBĒJIMO SRITIS			
Tikslas:			
7. Vertinti požeminio vandens telkiniu atsinaujinimo šaltinius, požeminio vandens cheminę būklę, kokybės kitimo tendencijas ir jas lemiančius veiksnius	surenkama patikimų metinių požeminio vandens kokybės duomenų, numatytu Programos uždavininiu išgyvendinimo planuose, leidžiančiu nustatyti kiekvieno požeminio vandens baseino vandens kokybę, kiekį ir jų pokyčius	ne mažiau kaip 80 procentų	Aplinkos ministerija
Uždaviniai:			
7.1. Atlirkti požeminio vandens priežiūros monitoringuą	nustatyta bendroji cheminė sudėtis (anjonai ir katijonai) nustatyti mikrokompONENTAI nustatyti pesticidai ir organiziniai junginiai nustatytos maistingosios medžiagos (azoto ir fosforo junginiai)	ne mažiau kaip 180 vietu, 1 kartą per metus ne mažiau kaip 180 vietu, 2 kartus per 6 metus ne mažiau kaip 50 vietu, 1 kartą per 6 metus ne mažiau kaip 80 vietu, gruntuiname sluoksnyje įrengtuose grėžiniuose – 1 kartą per metus; ne mažiau kaip 100 vietu, spūdiniamame sluoksnyje įrengtuose grėžiniuose – kas antri metai	Aplinkos ministerija
	atlirkti požeminio vandens lygio matavimai	ne mažiau kaip 180 vietu, nuo 1 kartą per dieną iki 1 karto per metus	
7.2. Atlirkti požeminio vandens veiklos monitoringuą	nustatyti chloridai, sulfatai, savitasis elektros laidis	ne mažiau kaip 150 vietu, 1 kartą per metus, pradedant 2013 metais	Aplinkos ministerija
Tikslas:			
8. Ivertinti priekrantės ir tarpinių vandens telkininių ekologinę ir cheminę būklę, išskirtinės ekonominės zonas ir teritorinės jūros cheminę būklę ir antropogeninės taršos poveiki	surenkama patikimų metinių priekrantės ir tarpinių vandens telkininių išskirtinės ekonominės zonas ir teritorinės jūros vandenių kokybės duomenų, numatytyj Programos uždavininiu išgyvendinimo planuose, leidžiančiu ivertinti telkininių būklę ir teršalų apkrovą Kuršių marioms ir Baltijos jūrai	ne mažiau kaip 85 procentai	Aplinkos ministerija, Valsybinė maisto ir veterinarijos tarnyba

Programos tikslų ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išgyvendinimą atsakinti asignavimų valdytojai
Uždaviniai:			
8.1. Atlikti Baltijos jūros išskirtinės ekonominės zono monitoringa	nustatyti zooplanktono sudėtis ir gausa dugno substrato struktūra nustatyta fitoplanktono sudėtis, gausa ir biomasė nustatytas chlorofilas „a“ nustatyta zoobentoso sudėtis ir gausa nustatyti bendrieji duomenys ⁴ nustatytas sieros vandenilis nustatyti hidrometeorologiniai rodikliai	ne mažiau kaip 6 vietose, 1 karta per 6 metus ne mažiau kaip 4 vietose: ne mažiau kaip 2 vietose – 2 kartus per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 1 karta per metus ne mažiau kaip 3 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 3 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 2 kartus per metus ne mažiau kaip 4 vietose: ne mažiau kaip 2 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 2 kartus per metus ne mažiau kaip 2 vietose, 1 karta per metus ne mažiau kaip 6 vietose: ne mažiau kaip 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 2 kartus per metus ne mažiau kaip 1 vietoje, 2 kartus per metus ne mažiau kaip 6 vietose: ne mažiau kaip 4 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 2 kartus per metus naftos angliavandenilių – ne mažiau kaip 4 vietose, 2–4 kartus per metus; metalai – ne mažiau kaip 3 vietose, 2–4 kartus per metus; pesticidai – ne mažiau kaip 3 vietose, 1 karta per metus; kitos medžiagos – ne mažiau kaip 1 vietoje, 1–4 kartus per metus (jeigu monitoringo rezultatai rodo, kad medžiagų koncentraciją neviršija didžiausios leistinos koncentracijos – kitos medžiagos tiriamos 1–4 kartus per metus kas 3 metai)	Aplinkos ministerija

Programos tikslų ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už igyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatyti specifiniai teršalai dugno nuosėdoje: prioritetinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , naftos anglavandenliai, dibutilffalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB), dioksmai ir furanai	naftos anglavandenliai – ne mažiau kaip 3 vietose, 1–3 kartus per metus; metalai – ne mažiau kaip 2 vietose, 1–3 kartus per metus; pesticidai (ir heksachlorbutadienas) – ne mažiau kaip 2 vietose, 1 karta per metus, kitos medžiagos – ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 karta per 3 metus	
	nustatyti specifiniai teršalai biotoje: prioritetinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶	metalai, pesticidai – ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus, kitos medžiagos – ne mažiau kaip 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti specifiniai teršalai biotoje (žuvyse): dioksmai, furanai	ne mažiau kaip 1 ICES žvejybiniame kvadratėje, 1 kartą per metus	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba
	nustatyti radionuklidai vandenye ir dugno nuosėdoje	ne mažiau kaip 2 vietose, 1–4 kartus per metus	Aplinkos ministerija
	nustatyti radionuklidai biotoje	ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per metus	
8.2. Atlkti Baltijos jūros priekrantės ir teritorinės jūros veiklos monitoringą	nustatytos morfologinės sąlygos: gylis ir jo kaita, dugno substrato struktūra	ne mažiau kaip 15 vietų, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
	įvertinti bangų rodikliai	ne mažiau kaip 14 vietų: ne mažiau kaip 1/2 vietų – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 4 kartus per metus kas 3 metai; taip pat ne mažiau kaip viename pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų poste, kasdien	
	nustatytas vandens lygis	ne mažiau kaip 2 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų poste, kasdien	
	nustatyta srovų kryptis ir greitis	ne mažiau kaip vienam pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų poste,	
	nustatyta bakterioplanktono gausa ir biomasė	ne mažiau kaip 3 vietose, 4 kartus per metus	
	nustatyta zooplanktono sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 12 vietų: ne mažiau kaip 11 vietų – 2 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 2 kartus per metus kas 3 metai	

Programos tikslų ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
nustatyta fitoplanktono sudėtis, gausa ir biomasė nustatytas chlorofilas „a“	ne mažiau kaip 10 vietų: ne mažiau kaip 2 vietose – iki 7 kartų per metus, ne mažiau kaip 7 vietose – 3 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 3 kartus per metus kas 3 metai	ne mažiau kaip 13 vietų: ne mažiau kaip 2 vietose – iki 7 kartų per metus, ne mažiau kaip 9 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 4 kartus per metus kas 3 metai	ne mažiau kaip 14 vietų: ne mažiau kaip 12 vietų – 1 kartą per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 1 kartą per 3 metus
nustatyta zoobentoso sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 14 vietų: ne mažiau kaip 12 vietų – 1 kartą per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 1 kartą per 3 metus	ne mažiau kaip 2 vietose, ne mažiau kaip 1 kartą per 3 metus	ne mažiau kaip 13 vietų: ne mažiau kaip 2 vietose – iki 7 kartų per metus, ne mažiau kaip 9 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 4 kartus per metus kas 3 metai; vandens temperatūra ir druskingumas – ne mažiau kaip 2 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose – kasdien
nustatyti bendrieji duomenys ⁴			ne mažiau kaip 5 vietose: ne mažiau kaip 4 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 10 vietų – 1 vietoje – 4 kartus per metus kas 3 metai
nustatyti hidrometeorologiniai rodikliai			ne mažiau kaip 14 vietų: ne mažiau kaip 2 vietose – iki 7 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 4 kartus per metus kas 3 metai; taip pat ne mažiau kaip 2–3 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose – kasdien

Programos tikslų ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išgyvendinimą atsakinti asignavimų valdytojai
		<p>nustatyti specifiniai teršalai vandenye: prioritinės medžiagos⁵, metalai⁶, naftos angliavandeniliui, dibutilftalatas, sintetinės veiklosios paviršinės medžiagos (anjoninės), polichlorintieji bifenilai (PCB)</p>	<p>naftos angliavandeniliai – ne mažiau kaip 13 vietų (ne mažiau kaip 11 vietų – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 4 kartus per metus kas 3 metai); metalai – ne mažiau kaip 10 vietų (ne mažiau kaip 9 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 4 kartus per metus kas 3 metai);</p> <p>sintetinės veiklosios paviršinės medžiagos – ne mažiau kaip 8 vietose (ne mažiau kaip 7 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 4 kartus per metus kas 3 metai); pesticidai – ne mažiau kaip 8 vietose (ne mažiau kaip 7 vietose – 1 karta per 3 metus); kitos medžiagos – ne mažiau kaip 3 vietose 1–4 kartus per metus (jeigu monitoringo rezultatai rodo, kad medžiagų koncentracija neviršija didžiausios leistinos koncentracijos – kitos medžiagos tiriamos 1–4 kartus per metus kas 3 metai)</p> <p>naftos angliavandeniliai – ne mažiau kaip 11 vietų (ne mažiau kaip 9 vietose – 3 kartus per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 3 kartus per metus kas 3 metai); metalai – ne mažiau kaip 8 vietose (ne mažiau kaip 7 vietose – 3 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 3 kartus per metus kas 3 metai); pesticidai (ir heksachlorbutadienas) – ne mažiau kaip 6 vietose (ne mažiau kaip 5 vietose – 1 karta per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 1 karta per metus kas 3 metai); kitos medžiagos – ne mažiau kaip 3 vietose kas 3 metai</p> <p>metalai, pesticidai – ne mažiau kaip 3 vietose, 1 karta per metus, kitos medžiagos – ne mažiau kaip 3 vietose 1 kartą per 3 metus</p> <p>ne mažiau kaip 1 vietoje, 3–4 kartus per metus</p>
		<p>mustatyti specifiniai teršalai dugno nuosėdose: prioritinės medžiagos⁵, metalai⁶, naftos angliavandeniliui, dibutilftalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB), dioksmai ir furanai</p>	
		<p>nustatyti specifiniai teršalai biotoje: prioritinės medžiagos⁵, metalai⁶</p>	

Programos tikslų ir užduavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už igyvendinimą atsakingi asmeniniai valdytojai
8.3. Atliekti Baltijos jūros priekrantės ir teritorinės jūros tūriamajį monitoringą	nustatyti bangų rodikliai nustatyti zooplanktono sudėtis ir gausa, fitoplanktono sudėtis, gausa ir biomase, chlorofilas „a“, zoobentoso sudėtis ir gausa nustatyti bendrieji duomenys ⁴ nustatyti skendinčios medžiagos nustatyti hidrometeorologiniai rodikliai nustatyti specifiniai teršalai vandenye: prioritetiškes medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , naftos anglavandeniliui, sintetinės veiklosios paviršinės medžiagos (anjoninės) nustatyti specifiniai teršalai dugno nuosėdose: prioritetiškes medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , naftos anglavandeniliui	ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per 6 metus ne mažiau kaip 1 vietoje, atsižvelgiant į grunto gramzdinimo dažnumą ne mažiau kaip 1 vietoje, atsižvelgiant į grunto gramzdinimo dažnumą ne mažiau kaip 1 vietoje, atsižvelgiant į grunto gramzdinimo dažnumą ne mažiau kaip 1 vietoje, atsižvelgiant į grunto gramzdinimo dažnumą ne mažiau kaip 1 vietoje, atsižvelgiant į grunto gramzdinimo dažnumą ne mažiau kaip 1 vietoje, atsižvelgiant į grunto gramzdinimo dažnumą ne mažiau kaip 1 vietoje, atsižvelgiant į grunto gramzdinimo dažnumą ne mažiau kaip 13 vietu, 1 kartą per 3 metus ne rečiau kaip 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija
8.4. Atliekti Kurių marių veklos monitoringą	nustatyti srovų kryptis ir greitis nustatytas gelo vandens nuotėkis nustatyta srovų salygos: gylis ir jo kaita, dugno substrato struktūra	ne mažiau kaip 12 vietų; ne mažiau kaip 10 vietų – 10 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 5 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 10 kartus per metus kas 3 metai	Aplinkos ministerija

Programos tikslų ir užduavinių pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimai	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išgyvendinimą atsakinti asignavimui valdytojai
nustatyti bangų rodikliai	ne mažiau kaip 12 vietų: ne mažiau kaip 10 vietų – 10 kartų per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 5 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 10 kartų per metus kas 3 metai; taip pat ne mažiau kaip 3 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose – kasdien	ne mažiau kaip 5 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose – kasdien	ne mažiau kaip 10 vietų: ne mažiau kaip 10 vietų – 10 kartų per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 5 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 10 kartų per metus kas 3 metai; taip pat ne mažiau kaip 3 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose – kasdien
nustatyti vandens lygis	ne mažiau kaip 7 vietose, 7 kartus per metus	ne mažiau kaip 9 vietų: ne mažiau kaip 3 vietose – 10 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 5 kartus per metus	ne mažiau kaip 7 vietose, 7 kartus per metus
nustatyta zooplanktono sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 5 vietose: ne mažiau kaip 2 vietose – 10 kartų per metus, ne mažiau kaip 5 kartus per metus	ne mažiau kaip 11 vietų: ne mažiau kaip 9 vietose – 10 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 5 kartus per metus	ne mažiau kaip 5 vietose: ne mažiau kaip 3 vietose – 10 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 5 kartus per metus
nustatyta fitoplanktono sudėtis, gausa ir biomasa	ne mažiau kaip 2 vietose – 5 kartus per metus	ne mažiau kaip 12 vietų, 1 kartą per metus	ne mažiau kaip 9 vietose, 1 kartą per metus
nustatytas chlorofilas „a“	ne mažiau kaip 5 vietose, 1 kartą per metus	ne mažiau kaip 6 vietose, 1 kartą per 3 metus	ne mažiau kaip 9 vietose, 1 kartą per 3 metus
nustatyta zoobentoso sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 5 vietose, 1 kartą per 3 metus	ne mažiau kaip 12 vietų: ne mažiau kaip 9 vietose – 10 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 5 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 10 kartų per metus kas 3 metai; vandens temperatūra ir druskingumas – ne mažiau kaip 5 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose, kasdien;	ne mažiau kaip 9 vietose, 1 kartą per 3 metus
nustatyta makrodumblių ir gaubtasėkių sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 5 vietose, 1 kartą per 3 metus	ne mažiau kaip 12 vietų: ne mažiau kaip 9 vietose – 10 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 5 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 10 kartų per metus kas 3 metai; vandens temperatūra ir druskingumas – ne mažiau kaip 5 pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose, kasdien;	ne mažiau kaip 9 vietose, 1 kartą per 3 metus
nustatyta ichiofaunos sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 7 paras	ne mažiau kaip 12 vietų: ne mažiau kaip 9 vietose – 10 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 5 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 10 kartų per metus kas 3 metai;	ne mažiau kaip 9 vietose – 10 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 5 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 10 kartų per metus kas 3 metai;
nustatyti bendrieji duomenys ⁴			
nustatytas biochemicalinis deguonies suvartojimas per 7 paras			

Programos tiksto ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
nustatyti skendinčios medžiagos	ne mažiau kaip 7 vietose: ne mažiau kaip 6 vietose – 10 kartų per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 10 kartų per metus kas 3 metai	ne mažiau kaip 10 vietų: ne mažiau kaip 3 vietose – 10 kartų per metus, ne mažiau kaip 6 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 4 kartus per metus kas 3 metai	ne mažiau kaip 12 vietų: ne mažiau kaip 10 vietų – 10 kartų per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 5 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 10 kartų per metus kas 3 metai; taip pat ne mažiau kaip 4 pakrančių hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų postuose, kasdien
nustatyti hidrometeorologiniai rodikliai	ne mažiau kaip 2 vietus, 2 kartus per metus	naftos angliaiavandeniai – ne mažiau kaip 12 vietų (ne mažiau kaip 9 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 1 kartą per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 4 kartus per metus kas 3 metai); metalai – ne mažiau kaip 10 vietų (ne mažiau kaip 9 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 4 kartus per metus kas 3 metai); sintetinės veiklosios paviršinės medžiagos – ne mažiau kaip 8 vietose (ne mažiau kaip 7 vietose – 4 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 4 kartus per metus kas 3 metai); pesticidai – ne mažiau kaip 7 vietose (ne mažiau kaip 6 vietose – kartą per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 1 karta per 3 metus); kitos medžiagos – ne mažiau kaip 6 vietose (ne mažiau kaip 3 vietose – 1–10 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 1–4 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 1–4 kartus per metus kas 3 metai) (jeigu monitoringo rezultatai rodo, kad medžiagų	nustatyti maistinės medžiagos ir organinė anglis dugno nuosėdose
nustatyti specifiniai teršalai vandenye: prioritinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , naftos angliaiavandeniai, dibutilftalatas, sintetinės veiklosios paviršinės medžiagos (anjoninės), polichlorintieji bifenilai (PCB)			

Programos tikslas ir užduavimio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išgyvendinimą atsakinti asgnavimų valdytojai
	koncentracija	nevirsija didžiausios leistinos koncentracijos – kitos medžiagos tiriamos 1–10 kartų per metus kas 3 metai)	
nustatyti specifiniai teršalai dugno nuosėdose: prioritetinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , naftos angliavandenliai, dibutilftalatas, polichlorointieji bifenilai (PCB), dioksmai ir furanai	naftos angliavandenliai – ne mažiau kaip 12 vietų (ne mažiau kaip 7 vietose – 3 kartus per metus, ne mažiau kaip 4 vietose – 1 kartą per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 3 kartus per metus kas 3 metai);	metalai – ne mažiau kaip 10 vietų (ne mažiau kaip 9 vietose – 3 kartus per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 3 kartus per metus kas 3 metai); pesticidai (ir heksachlorbutadienas) – ne mažiau kaip 7 vietose (ne mažiau kaip 6 vietose – 1 karta per metus, ne mažiau kaip 1 vietoje – 1 karta per 3 metus); kitos medžiagos – ne mažiau kaip 6 vietose 1 kartą per 3 metus)	
nustatyti specifiniai teršalai biotoje: prioritetinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶	nustatyti radionuklidai vandenye ir dugno nuosėdose nustatyti morfologinės salygos: gylys ir jo kaita, dugno substrato struktūra nustatyti bangų rodikliai nustatyta stovių kryptis ir greitis	metalai, pesticidai – ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 karta per metus, kitos medžiagos – 1 karta per 3 metus) ne mažiau kaip 1 vietoje, 3–4 kartus per metus ne mažiau kaip 3 vietas, 1 kartą per 3 metus ne mažiau kaip 3 vietas, 4 kartus per metus, taip pat ne mažiau kaip viename pakrančies hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų poste, kasdien ne mažiau kaip viename pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų poste, kasdien	Aplinkos ministerija
8.5. Atliekti Kuršių marių vandenų išplėtimo Baltijos jūroje zonos veiklos monitoringą	nustatyta bakterioplanktono gausa ir biomasa nustatyta zooplanktono sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 1 vietoje, 4 kartus per metus ne mažiau kaip 3 vietas, 2 kartus per metus	

Programos tikslų ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatyta fitoplanktono sudėtis, gausa ir biomasė	ne mažiau kaip 3 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje – iki 7 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 3 kartus per metus	
	nustatytas chlorofilas „a“	ne mažiau kaip 3 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje – iki 7 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 4 kartus per metus	
	nustatyta zoobentoso sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 3 vietose, 1 kartą per metus	
	nustatyta makrodumblių ir gaubtaséklų sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per 3 metus	
	nustatyta ichiofaunos sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 3 vietose, 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti bendrieji duomenys ⁴	ne mažiau kaip 3 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje – iki 7 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 4 kartus per metus; taip pat vandens temperatūra ir druskingumas – ne mažiau kaip vienamė pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų poste, kasdien	
	nustatytos skendinčios medžiagos	ne mažiau kaip 1 vietoje, 4 kartus per metus	
	nustatyti hidrometeorologiniai rodikliai	ne mažiau kaip 3 vietose: ne mažiau kaip 1 vietoje – iki 7 kartų per metus, ne mažiau kaip 2 vietose – 4 kartus per metus; taip pat ne mažiau kaip vienamė pakrantės hidrometeorologinių stebėjimų / matavimų poste kasdien	
	nustatyti specifiniai teršai vandenyno: prioritinių medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , naftos angliavandeniliai, dibutilftalatas, sintetinės veikliosios pavaršinės medžiagos (anjoninės), polichlorinėji bifenilai (PCB)	naftos angliavandeniliai, metalai, sintetinės veikliosios pavaršinės medžiagos – ne mažiau kaip 3 vietose, 4 kartus per metus; pesticidai – ne mažiau kaip 3 vietose, 1 kartą per metus; kitos medžiagos – ne mažiau kaip 1 vietoje, 1–4 kartus per metus (jeigu monitoringo rezultatai rodo, kad medžiagų koncentracija neviršija didžiausios leistinos koncentracijos – kitos medžiagos tiriamos 1–4 kartus per metus kas 3 metai)	

Programos tikslas ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už igyvendinimą atsakingi asmenimų valdytojai
	nustatyti specifiniai teršalai dugno nuosedose: prioritetiščiai medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , naftos angliavandeniliai, dibutilftalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB), dioksinių ir furanai	naftos angliavandeniliai, metalai – ne mažiau kaip 3 vietose, 3 kartus per metus; pesticidai (ir heksachlorbutadienos) – ne mažiau kaip 3 vietose, 1 kartą per metus; kitos medžiagos – ne mažiau kaip 1 vietoje, 1 kartą per 3 metus	
Tikslas:			
9. Ivertinti ežerų ir tvenkiniuų ekologinę ir cheminę būklę, vandens lygio pokyčius ir teršalų apkrovą	surenkama patikimų metinių ežerų ir tvenkinių kokybės duomenų, numatytu Programos uždavininių išgyvendinimo planuose, leidžiančiu ivertinti vandens telkiniių būklę, labai pakelstų ir dirbtinių vandens telkiniių ekologinį potencialą ir cheminę būklę	ne mažiau kaip 90 procentų	Aplinkos ministerija, Vidaus ūkio, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Žemės ūkio ministerija
Uždaviniai:			
9.1. Atliekti ežerų ir tvenkinių priežiūros intensyvųjį monitoringą	nustatyti vandens lygis nustatyti vandens lygio pokyčiai	nustatytas vandens lygis ne mažiau kaip 12 vandens telkiniių, 1 kartą per paraš, kasmet	Aplinkos ministerija
	nustatyti morfologinės salygos: kranto linijos pokyčiai, natūralios pakrančių augmenijos juostos ilgis nustatyta fitoplanktono sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 9 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus ne mažiau kaip 9 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyta zoobentoso sudėtis ir gausa nustatyta makrofitų sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 9 vandens telkiniuose, 6 kartus per metus ne mažiau kaip 9 vandens telkiniuose, 1 kartą per 3 metus	
	nustatyta ichiofaunos sudėtis, gausa ir amžiaus struktūra nustatyti bendrieji duomenys ⁴	ne mažiau kaip 8 vandens telkiniuose, 1 kartą per 3 metus ne mažiau kaip 9 vandens telkiniuose, 1 kartą per 3 metus ne mažiau kaip 9 vandens telkiniuose, 7 kartus per metus	

Programos tikslo ir užduavnio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už igyvendinimą atsakinių asignavimų valdytojai
nustatyti specifiniai teršalai vandenye: prioritetinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , dibutilftalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 7 kartus per metus (jeigu monitoringo rezultatai rodo, kad medžiagų koncentracija neviršija AKS ⁷ , – 7 kartus per metus kas 3 metai)	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 7 kartus per metus (jeigu monitoringo rezultatai rodo, kad medžiagų koncentracija neviršija AKS ⁷ , – 7 kartus per metus kas 3 metai)	
nustatyti specifiniai teršalai dugno nuosėdoje: prioritetinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , dibutilftalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, gyvsidabris ir jo junginiai, heksachlorobenzenas ir heksachlorobutadienas – 1 karta per metus, kitos medžiagos – 1 karta per 3 metus	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, gyvsidabris ir jo junginiai, heksachlorobenzenas ir heksachlorobutadienas – 1 karta per metus, kitos medžiagos – 1 karta per 3 metus	
nustatyti specifiniai teršalai biotoje (žuvyse): heksachlorobutadienas, antracenas, brominti difenileterai, C10-13-chloralkanai, di(2-erilheksil)ftalatas, fluoroantenas, pentachlorobenzenas, poliaromatiniai angliavandeniliai, tributilalavo junginiai	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, heksachlorobutadienas – 1 karta per metus, kitos medžiagos – 1 karta per 3 metus	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, heksachlorobutadienas – 1 karta per metus, kitos medžiagos – 1 karta per 3 metus	
nustatyti specifiniai teršalai biotoje (žuvyse): gyvsidabris ir jo junginiai, heksachlorobenzenas, heksachlorocikloheksanas, kadmis ir jo junginiai, švinas ir jo junginiai, polichlorintieji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, gyvsidabris ir jo junginiai bei heksachlorobenzenas – 1 karta per metus, kitos medžiagos – 1 karta per 3 metus	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, gyvsidabris ir jo junginiai bei heksachlorobenzenas – 1 karta per metus, kitos medžiagos – 1 karta per 3 metus	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Žemės ūkio ministerija
nustatyti radionuklidai vandenye	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 6 kartus per metus	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 6 kartus per metus	Aplinkos ministerija
nustatyta hidrologinis rezimas – vandens lygio pokyčiai	ne mažiau kaip 225 vandens telkiniuose, 1 karta per 6 metus	ne mažiau kaip 225 vandens telkiniuose, 1 karta per 6 metus	Aplinkos ministerija
9.2. Atlirkii ežerų ir tvenkinių priežiūros ekstensiivuji monitoringa	nustatytos morfologinės salygos: kranto linijos pokyčiai, natūralios pakrančių augmenijos juostos ilgis nustatyta fitoplanktono sudėtis ir gausa nustatyta zoobentoso sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 225 vandens telkiniuose, 1 karta per 6 metus ne mažiau kaip 225 vandens telkiniuose, 4 kartus per metus kas 6 metai ne mažiau kaip 215 vandens telkiniu, 1 karta per 6 metus	

Programos tikslų ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatyta makrofaunu sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 213 vandens telkiniuę 1 kartą per 6 metus	
	nustatyta ichnofaunos sudėtis, gausa ir amžiaus struktūra	ne mažiau kaip 221 vandens telkinyje, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyti bendrieji duomenys ⁴	ne mažiau kaip 225 vandens telkiniuose, 4 kartus per metus kas 6 metai	
	nustatyti radioonuklidai vandenye ir dugno nuosėdose	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 2 kartus per metus	
9.3. Atlkti ežerų ir tvenkinių veiklos monitoringu	nustatyta hidrologinis režimas – vandens lygio pokyčiai	ne mažiau kaip 69 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus	Aplinkos ministerija
	nustatytos morfoliginės salygos: kranto linijos pokyčiai, natūralios pakrančių augmenijos juostos ilgis	ne mažiau kaip 69 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyta fitoplanktono sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 69 vandens telkiniuose, 4 kartus per metus kas 3 metai	
	nustatyta zoobentoso sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 69 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyta makrofitų sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 69 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyta ichnofaunos sudėtis, gausa ir amžiaus struktūra	ne mažiau kaip 69 vandens telkiniuose, 1 kartą per 6 metus	
	nustatyti bendrieji duomenys ⁴	ne mažiau kaip 69 vandens telkiniuose, 4 kartus per metus kas 3 metai	
	nustatyti specifiniai teršalai vandenye: prioritinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , dibutilftalatas, polichlorintiej bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 4 kartus per 3 metus	
	nustatyti specifiniai teršalai dugno nuosėdose: prioritinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , dibutilftalatas, polichlorintiej bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 1 kartą per 3 metus	

Programos tikslų ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išgyvendinimą atsakinti asignavimų valdytojai
	nustatyti specifiniai teršalai biotoje (žuvyse): heksachlorbutadienas, antracenas, brominti difenileteriai, c10-13-chloralkanai, di(2-ethylheksil)ftalatas, fluoroantenas, pentachlorobenzenas, poliaromatiniai angliavandenilių, tributilalavojunginiai	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 1 karta per 3 metus	
	nustatyti specifiniai teršalai biotoje (žuvyse): gyvsidabris ir jo junginiai, heksachlorobenzenas, heksachlorokloheksanas, kadmis ir jo junginiai, švinas ir jo junginiai, polichlorintieji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 1 karta per 3 metus (jei monitoringo rezultatai rodo, kad gyvsidabrio ir jo junginių arba heksachlorobenzeno koncentracija viršija AKS ⁷ , šios medžiagos tiriamos 1 karta per metus)	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Žemės ūkio ministerija
	nustatyti radionuklidai vandenye, dugno nuosėdose, bioroje	ne mažiau kaip 1 vandens telkinyje, 4 kartus per metus	Aplinkos ministerija
9.4. Atlirkti ežerų ir tvenkiniu tiriamajai monitoringui	nustatyta hidrologinis režimas – vandens lygio pokyčiai	ne mažiau kaip 42 vandens telkiniuose, 1 karta per 6 metus	Aplinkos ministerija
	nustatytos morfologinės sąlygos: kranto linijos pokyčiai, natūralios pakrančių augmenijos juostos ilgis	ne mažiau kaip 40 vandens telkinių, 1 karta per 6 metus, ne mažiau kaip 2 vandens telkiniuose, 1 karta per metus kas 3 metai	
	nustatyta fitoplanktono sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 42 vandens telkiniuose, 6 kartus per metus kas 3 metai	
	nustatyta zoobentoso sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 41 vandens telkinyje, 1 karta per 6 metus	
	nustatyta makrofitų sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 41 vandens telkinyje, 1 karta per 6 metus	
	nustatyta ichiofaunos sudėtis, gausa ir amžiaus struktūra	ne mažiau kaip 41 vandens telkinyje, 1 karta per 6 metus	
	nustatyti bendrieji duomenys ⁴	ne mažiau kaip 42 vandens telkiniuose, 7 kartus per metus kas 3 metai	
	nustatyti specifiniai teršalai vandenye: prioritiniški medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , dibutilftalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 2 vandens telkiniuose, 4 kartus per metus kas 3 metai	

Programos tikslų ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už igyvendinimą atsakinti asignavimų valdytojai
	nustatyti specifiniai teršalai dugno nuosėdose: prioritinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , dibutilftalatas, polichlorintierji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 2 vandens telkiniuose, 1 karta per 3 metus	
	nustatyti specifiniai teršalai biotoje (žuvyse): heksachlorobutadienas, antracenas, brominti difenileterai, c10-13-chloralkanai, di(2-ethylheksii)ftalatas, fluoroantenas, pentachlorobenzenas, poliaromatinių angliavandenilių, tributilalavo junginiai	ne mažiau kaip 2 vandens telkiniuose, 1 karta per 3 metus (jei monitoringo rezultatai rodo, kad heksachlorobutadieno koncentracija viršija AKS ⁷ , ši medžiaga tiriamą 1 kartą per metus)	
	nustatyti specifiniai teršalai biotoje (žuvyse): gyvūnisdabris ir jo junginiai, heksachloroberzenzas, heksachlorocloheksanas, kadmis ir jo junginiai, švinas ir jo junginiai, polichlorintieji bifeniliai (PCB)	ne mažiau kaip 2 vandens telkiniuose, 1 karta per 3 metus (jei monitoringo rezultatai rodo, kad gyvūnisdabrio ir jo junginių arba heksachlorobenzeno koncentracija viršija AKS ⁷ , šios medžiagos tiriamos 1 karta per metus)	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Žemės ūkio ministerija
Tikslas:			Aplinkos ministerija, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Žemės ūkio ministerija
10. Ivertinti upių ekologinę ir cheminę būklę, vandens lygio ir kiekiejo pokyčius, teršiančių medžiagų apkrovą	surenkama patikimų metinių upių kokybės duomenų, nurodytu Programos uždavininiu igyvendinimo planuose, leidžiančiu ivertinti telkinį būkle, teršalų apkrova pagrindiniems upėms ir teršalu, patenkantį per vandens telkinius, apkrovą Lietuvai iš kaimyninių šalių	ne mažiau kaip 90 procentų	
Uždaviniai:			
10.1. Atlikti upių prižiūros intensyvųjų monitoringu	nustatytais vandens lygis, vandens temperatūra nustatytais vandens debitas nustatytais vandens nuotekio dydis ivertintas upės vientisumas nustatytais upių dugno substratas, upės vagos skersinis profilis nustatytais upės vagos pobūdis išmatuotas natūralios pakrančių augmenijos juostos ilgis ir plotis	ne mažiau kaip 81 vietoje, 1 karta per para, kasmet ne mažiau kaip 70 vietu, 12 kartų per metus ne mažiau kaip 54 vietose, 12 kartų per metus ne mažiau kaip 54 vietose, 1 karta per 6 metus ne mažiau kaip 70 vietu, 1 karta per metus ne mažiau kaip 54 vietose, 1 karta per 6 metus ne mažiau kaip 54 vietose, 1 karta per 6 metus	Aplinkos ministerija

Programos tikslas ir užduavimio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadiniušas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išvendinimą atsakingi asmenys valdytojai
nustatyta fitoplanktono sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 3 vietose, 6 kartus per metus	ne mažiau kaip 3 vietose, 6 kartus per metus	
nustatyta zoobentoso sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 50 vietu, 2 kartus per metus	ne mažiau kaip 50 vietu, 2 kartus per metus	
nustatyta fitobentoso sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 50 vietu, 3 kartus per metus	ne mažiau kaip 50 vietu, 3 kartus per metus	
nustatyta makrofitų sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 4 vietose, 1 kartą per 3 metus, ne mažiau kaip 38 vietose, 1 kartą per 6 metus	ne mažiau kaip 4 vietose, 1 kartą per 3 metus, ne mažiau kaip 38 vietose, 1 kartą per 6 metus	
nustatyta ichiofaunos sudėtis, gausa ir amžiaus struktūra	ne mažiau kaip 50 vietu, 1 kartą per 3 metus	ne mažiau kaip 50 vietu, 1 kartą per 3 metus	
nustatyti bendrieji duomenys ⁴	ne mažiau kaip 54 vietose, 12 kartų per metus	ne mažiau kaip 54 vietose, 12 kartų per metus	
nustatyti pagrindiniai jonai (chloridai, sulfatai, natris, kalis, magnis) ir silicis	ne mažiau kaip 39 vietose, 12 kartų per metus, ne mažiau kaip 15 vietu, 4 kartus per metus kas 3 metai	ne mažiau kaip 39 vietose, 12 kartų per metus, ne mažiau kaip 15 vietu, 4 kartus per metus kas 3 metai	
nustatyti specifiniai teršalai vandenye: prioritinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , dibutilftalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB), naftos angliavandeniliai	naftos angliavandeniliai – ne mažiau kaip 3 vietose, 12 kartų per metus, metalai – ne mažiau kaip 22 vietose, 12 kartų per metus, kitos medžiagos – ne mažiau kaip 8 vietose, 12 kartų per metus, di(2-ethylheksil)ftalatas ir tetrachlormetanas – ne mažiau kaip 3 vietose, 12 kartų per metus (jeigu monitoringo rezultatai rodo, kad medžiagų koncentracija neviršija AKS ⁷ , – 12 kartų per metus kas 3 metai)	naftos angliavandeniliai – ne mažiau kaip 3 vietose, 12 kartų per metus, metalai – ne mažiau kaip 22 vietose, 12 kartų per metus, kitos medžiagos – ne mažiau kaip 8 vietose, 12 kartų per metus, di(2-ethylheksil)ftalatas ir tetrachlormetanas – ne mažiau kaip 3 vietose, 12 kartų per metus (jeigu monitoringo rezultatai rodo, kad medžiagų koncentracija neviršija AKS ⁷ , – 12 kartų per metus kas 3 metai)	
nustatyti specifiniai teršalai dugmo nuosėdose: prioritinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , dibutilftalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 8 vietose, heksachlorobenzenas ir heksachlorobutadienas – 1 kartą per metus, kitos medžiagos – 1 kartą per 3 metus, di(2-ethylheksil)ftalatas ir tetrachlormetanas – ne mažiau kaip 3 vietose, 1 kartą per metus	ne mažiau kaip 8 vietose, heksachlorobenzenas ir heksachlorobutadienas – 1 kartą per metus, kitos medžiagos – 1 kartą per 3 metus, di(2-ethylheksil)ftalatas ir tetrachlormetanas – ne mažiau kaip 3 vietose, 1 kartą per metus	
nustatyti specifiniai teršalai bioloje (žuvyse): heksachlorobutadienas, antracenas, brominti difenileterai, C10-13-chloralkanai, di(2-ethylheksil)ftalatas, fluoroantenas, pentachlорbenzenas, poliaromatiniai angliavandeniliai, tributilalavo junginiai	ne mažiau kaip 8 vietose, heksachlorobutadienas – 1 kartą per metus, kitos medžiagos – 1 kartą per 3 metus	ne mažiau kaip 8 vietose, heksachlorobutadienas – 1 kartą per metus, kitos medžiagos – 1 kartą per 3 metus	

Programos tikslas ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išgyvendinimą atsakinių asignavimų Valdytojai
	nustatyti specifiniai teršalai biotoje (žuvyse): gyvūnų dabris ir jo junginiai, heksachlorobenzenas, heksachlorokloheksanas, kadmis ir jo junginiai, švinas ir jo junginiai, polichlorintieji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 8 vietose, gyvūnų dabris ir jo junginiai bei heksachlorobenzenas – 1 kartą per metus, kitos medžiagos – 1 kartą per 3 metus	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Žemės ūkio ministerija
	nustatyti radionuklidai vandenynje	ne mažiau kaip 6 vietose, 4 kartus per metus	Aplinkos ministerija
	nustatyti radionuklidai dugno nuosėdoje	ne mažiau kaip 6 vietose, 2 kartus per metus	Aplinkos ministerija
10.2. Atlirkti upių priežiūros ekstensyvųjį monitoringą	iverintas vandens nuotekio dydis	ne mažiau kaip 104 vietose, 4 kartus per metus kas 3 metai	Aplinkos ministerija
	iverintas upės vientisumas	ne mažiau kaip 104 vietose, 1 karta per 6 metus	
	nustatytos morfolginės salygos: upės vagos pobūdis, natūralios pakrančių augmenijos juostos ilgis ir plotis	ne mažiau kaip 104 vietose, 1 karta per 6 metus	
	nustatyta zoobentoso sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 104 vietose, 1 karta per 3 metus	
	nustatyta fitobentoso sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 104 vietose, 1 karta per 3 metus	
	nustatyta makrofitų sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 53 vietose, 1 karta per 6 metus	
	nustatyta ichiofaunos sudėtis, gausa ir amžiaus struktūra	ne mažiau kaip 104 vietose, 1 karta per 3 metus	
	nustatyti bendrieji duomenys ⁴	ne mažiau kaip 104 vietose, 4 kartus per metus kas 3 metai	
	nustatyti pagrindiniai jonai (chloridai, sulfatų, natris, kalis, magnis) ir silicis	ne mažiau kaip 104 vietose, 4 kartus per metus kas 3 metai	
	nustatytas hidrologinis režimas – vandens nuotekio dydis	ne mažiau kaip 287 vietose, 4 kartus per metus kas 3 metai	
	iverintas upės vientisumas	ne mažiau kaip 287 vietose, 1 karta per 6 metus	
	nustatytos morfolginės salygos: upės vagos pobūdis, natūralios pakrančių augmenijos juostos ilgis ir plotis	ne mažiau kaip 287 vietose, 1 karta per 6 metus	
10.3. Atlirkti upių veiklos monitoringą	nustatyta zoobentoso sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 287 vietose, 1 karta per 3 metus	
	nustatyta fitobentoso sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 287 vietose, 3 kartus per metus kas 3 metai	
	nustatyta makrofitų sudėtis ir gausa	ne mažiau kaip 83 vietose, 1 karta per 6 metus	

Programos tikslų ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už įgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
nustatyta ichiofaunos sudėtis, gausa ir amžiaus struktūra	ne mažiau kaip 287 vietose, 1 karta per 3 metus		
nustatyti bendrieji duomenys ⁴	ne mažiau kaip 287 vietose, 4 kartus per metus kas 3 metai		
10.4. Atlikti upių tiriamajį monitoringą	nustatytas hidrologinis režimas – vandens nuotėkio dydis ivertintas upės vientisumas nustatytos morfologinės salygos: upės vagos pobūdis, natūralios pakrančių augmenijos juostos ilgis ir plotis nustatyta zoobentoso sudėtis ir gausa nustatyta fitobentoso sudėtis ir gausa nustatyta makrofitų sudėtis ir gausa nustatyta ichiofaunos sudėtis, gausa ir amžiaus struktūra nustatyti bendrieji duomenys ⁴	ne mažiau kaip 23 vietose, 12 kartų per metus kas 3 metai, ne mažiau kaip 10 vietoų, 12 kartų per metus ne mažiau kaip 23 vietose, 1 karta per 6 metus ne mažiau kaip 23 vietose, 1 karta per 6 metus ne mažiau kaip 23 vietose, 1 karta per metus kas 3 metai ne mažiau kaip 23 vietose, 3 kartus per metus kas 3 metai ne mažiau kaip 23 vietose, 1 karta per 6 metus ne mažiau kaip 23 vietose, 1 karta per 3 metus ne mažiau kaip 22 vietose, 12 kartų per metus kas 3 metai, ne mažiau kaip 1 vietoje, 4 kartus per metus kas 3 metai	Aplinkos ministerija
nustatyti specifiniai teršalai vandenynje: prioritetinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , dibutilftalatas, polichlorintiejii bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 5 vietose, 12 kartų per metus (jeigu monitoringo rezultatai rodo, kad medžiagų koncentracija neviršija AKS ⁷ , – 12 kartų per metus kas 3 metai)		
nustatyti specifiniai teršalai dugno nuosėdose: prioritetinės medžiagos ⁵ , metalai ⁶ , dibutilftalatas, polichlorintieji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 5 vietose, gyvsidabris ir jo junginiai, heksachlorbenzenas ir heksachlorobutadienas – 1 karta per metus, kitos medžiagos – 1 karta per 3 metus		

Programos tikslų ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išvendinimą atsakinti asignavimų valdytojai
	nustatyti specifiniai teršalai biotoje (žuvyse): heksachlorobutadienas, antracenas, brominti difenileteriai, C10-13-chloralkanai, di(2-etylheksii)ftalatas, fluorantenas, pentachlorobenzenas, poliaromatiniai angliavandeniliai, tributilalaavo junginiai	ne mažiau kaip 5 vietose, heksachlorobutadienas – 1 kartą per metus, kitos medžiagos – 1 kartą per 3 metus	
	nustatyti specifiniai teršalai biotoje (žuvyse): gyvisdabris ir jo junginiai, heksachlorobenzenas, heksachlorocloheksanas, kadmis ir jo junginiai, švinas ir jo junginiai, polichlorintieji bifenilai (PCB)	ne mažiau kaip 5 vietose, gyvisdabris ir jo junginiai bei heksachlorobenzenas – 1 kartą per metus, kitos medžiagos – 1 kartą per 3 metus	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Žemės ūkio ministerija
DIRVOŽEMIO BŪKLIĖS STEBĖJIMO SRIITIS			
Tikslias:			
11. Vertinti miškų ir laukų svarbiausių dirvožemio kokybės rodiklių – bendriųjų savybių, organinės medžiagos būklės ir rūgštingumo parametru – pokyčius	Programos išvendinimo laikotarpio surinkta padikimų, suderintų su Europos Sąjungos reikalavimais duomenų apie miško ir lauko dirvožemio būklę, ir sudarytos satygos šalies dirvožemiu geochemines būklės žemėlapiams atnaujinti	ne mažiau kaip 75 procentai	Aplinkos ministerija
Uždavinys:			
11.1. Atnikti dirvožemio būklės monitoringą	nustatytos bendrosios dirvožemio savybės – dirvožemio profilio aprašymas, dirvožemio tipas, dirvodarine uoliena, aikštelių charakteristikos, tankis, granuliometrija (iskaitant skeletą), rūgštingumas	ne mažiau kaip 138 aikštelių (ne didesnėse kaip 250 kv. metrų), iš jų – ne mažiau kaip 67 miškų dirvožemio aikštelių (jei na i Lygio europinio miškų būklės monitoringu vietu skaičiu) ir ne mažiau kaip 71 laukų dirvožemio aikštelių (stebėjimai ne mažiau kaip 2 gyliuose – humusingajame ir dirvodaros), 1 kartą per 10 metų	Aplinkos ministerija

Programos tikslų ir užduavinių pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimasis	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už igyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	iverintintā dirvožemio organinės medžiagos būklė – bendros organinės anglies, bendro organinio azoto kiekis, kaitinimo nuostolis (LOI); nustatyti dirvožemio rūgštumo parametrai: rūgštungumas, mainų kationai (Ca, Mg, K, Na, Fe, Al, Mn)	ne mažiau kaip 138 aikšteliše (ne didesnėse kaip 250 kv. metrų), iš jų – ne mažiau kaip 67 miškų dirvožemio aikšteliše (jeinai i 1 lygio europinio miškų būklės monitoringo vietų skaičiu) ir ne mažiau kaip 71 laukų dirvožemio aikšteliše (stebėjimai ne mažiau kaip 2 gyliuose – humusingajame ir dirvodaros), 1 kartą per 10 metų	
Tikslos:			
12. Vertinti dirvožemio pasklidosios taršos iš žemės ūkio veiklos mastą, atsižvelgiant į gresmę, kad suntenyvėjus žemės ūkio veiklai gali padidėti užterštumas pesticidų likučiais ir azoto junginių, taip pat į vietinę ir regioninę taršą iš stambiu ūkio subjektų ypač pavojingomis medžiagomis, nustatyti dirvožemio praradimo dėl urbanizacijos laipsni ir greitį	Programos igyvendinimo laikotarpiai surinkta patikimų, suderintų su Europos Sąjungos reikalavimais duomenų apie poveiki miško ir lauko dirvožemio būklei	ne mažiau kaip 75 procentai	Aplinkos ministerija
Užduaviniai:			
12.1. Atliekti pasklidosios dirvožemio taršos monitoringą	nustatytas metalai (As, Cd, Cr, Cu, Hg, V, Ni, Pb, Se, Zn), fosforo (P), steros (S) kiekis aqua regia ištraukoje	ne mažiau kaip 138 aikšteliše (tose pačiose kaip dirvožemio būklės monitoringui, stebėjimai ne mažiau kaip 2 gyliuose, papildomai – ne mažiau kaip 10 procentų apimties privalonųjų dublikatų), 1 kartą per 10 metų	Aplinkos ministerija
12.2. Vertinti dirvožemio plotų užstatymo apimtį	iverintintā užstatytos teritorijos ploto kaita	ne rečiau kaip 1 kartą per 5 metus	Aplinkos ministerija

Programos tikslas ir užduavimio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išgyvendinimą atsakinti asmenimų valdytojai
GYVOSIOS GAMTOS BŪKLĖS STEBĖJIMO SRIITIS			
Tikslos:			
13. Vertinti ir prognozuoti Europos Bendrijos svarbos buveinių ir rūšių būklęs pokyčius, natūralių ir antropogeninių veiksniių poveikį įems, sudaryti sąlygas priimti tinkamiausius sprendimus dėl buveinių ir rūšių apsaugos ir atkūrimo	<p>surenkama patikimų metinių duomenų numatytą Programos uždaviniu išgyvendinimo planuose, apie Europos Bendrijos svarbos paukščių rūsių, kurių apsaugai būtina steigti teritorijas, būklę</p> <p>surenkama patikimų metinių duomenų numatytą Programos uždaviniu išgyvendinimo planuose, apie kitų Europos Bendrijos svarbos rūsių būklę</p>	<p>ne mažiau kaip 80 procentų</p> <p>ne mažiau kaip 75 procentai</p>	Aplinkos ministerija
Užduaviniai:			
13.1. Atliekti Europos Bendrijos svarbos buveinių monitoringą	<p>nustatyti jūros buveinių vandens fizinės ir cheminės savybės; dugno morfologija, būdingų organizmų išvairovė ir gausumas</p> <p>nustatyti upių žiočių ir lagūnų buveinių vandens savybės, būdingų organizmų išvairovė ir gausumas;</p> <p>augalų bendrijų struktūra, išsidėstymas</p> <p>nustatyta pajūrio ir žemyninių smėlynų buveinių būdingų organizmų išvairovė ir gausumas; buveinių užimamas plotas; fizinė aplinka formuojančios gamtiniai veiksniai</p> <p>nustatyti ežerų buveinių vandens fizinės ir cheminės savybės; būdingų organizmų išvairovė ir gausumas;</p> <p>augalų bendrijų struktūra ir išsidėstymas</p>	<p>ne mažiau kaip 1 vietoje, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus, pradedant ne vėliau kaip 2015 metais</p> <p>ne mažiau kaip 1 vietoje, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus, pradedant ne vėliau kaip 2015 metais</p> <p>ne mažiau kaip 24 vietose, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus rotaciniu principu: ne mažiau kaip po 1/3 vietu, 1 kartą per metus, pradedant ne vėliau kaip 2015 metais</p> <p>ne mažiau kaip 62 vietose, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus rotaciniu principu: ne mažiau kaip po 1/3 vietu, 1 kartą per metus, pradedant ne vėliau kaip 2015 metais</p> <p>ne mažiau kaip 17 vietų, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus rotaciniu principu: ne mažiau kaip po 1/3 vietu, 1 kartą per metus, pradedant ne vėliau kaip 2015 metais</p>	Aplinkos ministerija

Programos tikslas ir užduavimio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatyta viržynų ir krūmynu buveinių būdingų augalų ivairovė ir gausumas; augalų bendrijų struktūra, buveinių užimamas plotas	ne mažiau kaip 9 vietose, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus rotaciniu principu: ne mažiau kaip po 1/3 vietų, 1 kartą per metus, pradedant ne vėliau kaip 2015 metais	
	nustatyta pierzų buveinių būdingų augalų ivairovė ir gausumas; augalų bendrijų struktūra; buveinių užimamas plotas ⁸	ne mažiau kaip 113 vietų, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus rotaciniu principu: ne mažiau kaip po 1/3 vietų, 1 kartą per metus, pradedant ne vėliau kaip 2015 metais	
	nustatytas pelkių buveinių hidrologinis režimas; būdingų augalų ivairovė ir gausumas; augalų bendrijų struktūra, išsidėstymas, buveinių užimamas plotas	ne mažiau kaip 143 vietose, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus rotaciniu principu: ne mažiau kaip po 1/3 vietų, 1 kartą per metus, pradedant ne vėliau kaip 2015 metais	
	iverintas atodangų ir oly buveinių užimamas plotas; paviršiaus morfologija	ne mažiau kaip 8 vietose, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus, pradedant ne vėliau kaip 2015 metais	
	nustatyta miškų buveinių būdingų augalų ivairovė ir gausumas; augalų bendrijų struktūra, išsidėstymas; buveinių užimamas plotas ⁹	ne mažiau kaip 261 vietose, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus rotaciniu principu: ne mažiau kaip po 1/3 vietų, 1 kartą per metus, pradedant ne vėliau kaip 2015 metais	
13.2. Atliekti Europos Bendrijos svarbos rūšių, kurių apsaugai būtina steigti teritorijas (išskyrus paukščių), monitoringą	nustatyti retųjų žinduolių rūšių individų gausumo parametrai atsižvelgiant į rūšių išvertintas buveinės savybių, svarbių stebimai rūšiai, išsaugojimo laipsnis (išskyrimas – stebėjimais), ne rečiau kaip 1 kartą per 6 metus	ne mažiau kaip 8 vietose lišių populiacijos būklei stebeti, ne rečiau kaip 1 karta per 3 metus	Aplinkos ministerija
	nustatyti retųjų roplių ir varliagyvių rūšių individų gausumo parametrai atsižvelgiant į rūšių buveinės savybių, svarbių stebimai rūšiai, išsaugojimo laipsnis, atkūrimo galimybės	ne mažiau kaip 67 vietų ūdrų populiacijos būklei stebeti (derinant su invazinės rūšies – kanadinės audinės – stebėjimais), ne rečiau kaip 1 kartą per 6 metus	
	nustatyti retųjų roplių ir varliagyvių rūšių individų gausumo parametrai atsižvelgiant į rūšių buveinės savybių, svarbių stebimai rūšiai, išsaugojimo laipsnis, atkūrimo galimybės	ne mažiau kaip 18 vietų šilknosparnių populiacijos būklei stebeti, ne rečiau kaip 1 karta per sezoną kas 3 metai	
		ne mažiau kaip 35 vietose varliagyvių populiacijos būklei stebeti, ne rečiau kaip 1 karta per 3 metus	
		ne mažiau kaip 6 vietose roplių populiacijos būklei stebeti, ne rečiau kaip 1 karta per 6 metus	

Programos tikslas ir užduavimio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatyti retujų žuvų ir nėgių rūšių individų gausumo parametrai atsižvelgiant į rūšių ivertintas buveinės savybių, svarbių stebimai rūšiai, išsaugojimo laipsnis, atkūrimo galimybes	ne mažiau kaip 24 vietose, ne rečiau kaip 1 karta per 3 metus	
	nustatyti retujų bestuburių rūšių individų gausumo parametrai atsižvelgiant į rūšių nustatytas buveinės savybių, svarbių stebimai rūšiai, išsaugojimo laipsnis, atkūrimo galimybes	ne mažiau kaip 113 vietų vabzdžių populiacijos būklei stebeti, ne rečiau kaip 1 karta per 3 metus	
	nustatyti retujų bestuburių populiacijos gausumo parametrai	ne mažiau kaip 25 vietose moliuskų populiacijos būklei stebeti, ne rečiau kaip 1 karta per 6 metus	
	nustatytas retujų augalų rūšių individų gausumas, gyvybingumas, fertilumas, populiacijos užimamas plotas; ivertintos augavietės charakteristikos; buveinės savybių, svarbių stebimai rūšiai, išsaugojimo laipsnis ir atkūrimo galimybės	ne mažiau kaip 21 vietoje plačiažypliu vėžiu populiacijos būklei stebeti, ne rečiau kaip 1 karta per 3 metus rotaciniu principu	
13.3. Athleti Europos Bendrijos svarbos paukščių rūšių, kurių apsaugai būtina steigti teritorijas, monitoringas	ivertinti globaliai nykstančių 5 rūšių paukščių (išskyrus griežles) individų ar porų gausumo parametrai atsižvelgiant į rūšių ir nustatytas buveinės savybių išsaugojimo laipsnis	ne mažiau kaip 111 teritorijų, ne rečiau kaip 1 karta per metus; papildomai – rūšių individų ar porų gausumo parametrai atsižvelgiant į rūšių – ne mažiau kaip 25 procentų monitoringo aprėties teritorijoje už „Natura 2000“ tinklo ribų, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
	ivertinti griežlių teritorinių patinų gausumo parametrai ir nustatytas buveinės savybių išsaugojimo laipsnis	ne mažiau kaip 20 teritorijų, 1 karta per 2 metus; papildomai – teritorinių patinų gausumo parametrai – ne mažiau kaip 25 procentų monitoringo aprėties teritorijoje už „Natura 2000“ tinklo ribų, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	
	nustatytas migruojančių vandens ir pelkių paukščių sankampų vietų maksimalus sezono metu užregistruotų atskirų rūšių individų skaičius ir vietos savybių išsaugojimo laipsnis	ne mažiau kaip 14 teritorijų, 1 karta per 1–3 metus (kasmet – globaliai nykstančioms rūšims 4 teritorijose, kitur – kas 3 metai)	

Programos tiklo ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išvendimimą atsakingi asingnavimų valdytojai
13.4. Atliekti kitų Europos Bendrijos svarbos rūšių monitoringą	nustatyti perinciu retujų paukščių rūšių besiveisiančių individų / porų gausumo parametrai ir vietos savybių išsaugojimo laipsnis	ne mažiau kaip visose nustatytose paukščių apsaugai svarbiose teritorijose, 1 kartą per 2–3 metus (kas 2 metus – ne mažiau kaip 18 teritorijų kurtiniams, upinėms, mažosioms ir juodosioms žuvėdroms, žalvarniams), papildomai – nuo besiveisiančių individų / porų gausumo parametrai – ne mažiau kaip 25 procentų monitoringo aprėpties teritorijoje už „Natura 2000“ tinklo ribų, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	
	nustatytas paukščių migracijos srautų susiliejimo vietu per sezona užregistruotu individui ir rūšių skaičius ir vietos savybių išsaugojimo laipsnis	ne mažiau kaip 2 teritorijose (Kuršių nerijoje ir Nemuno deltaje), ne rečiau kaip 1 kartą per 6 metus	
	nustatyti vilkų gausumo ir paplitimo parametrai	ne mažiau kaip 30 teritorijų, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	Aplinkos ministerija
	nustatyti bebrų gausumo ir paplitimo parametrai	ne mažiau kaip 38 teritorijose, ne rečiau kaip 1 kartą per 6 metus	
Tikslas:			
14. Operatyviai vertinti miškų būklės kaičia erdvės ir laiko atžvilgiu dėl oro teršalų tolimių pernašų ir kitų stresinių veiksniių poveikio	surenkama patikimų metinių duomenų, numatytų Programos uždavininių išvendimimo planuose, reikaltingų įvertinti miškų būklę europiniu ir regioniniu lygiu	ne mažiau kaip 80 procentų	Aplinkos ministerija
Uždaviniai:			
14.1. Atliekti I lygio europini miškų būklės monitoringą	nustatyti lajos būklės, stiebo taksaciniai ir būklės, vietovės, bendrieji medyno ir medžio, dirvožemio cheminės ir granuliometrinės sudėties, dirvožemio sudėties, lapjos cheminės sudėties parametrai	ne mažiau kaip 87 monitoringo vietose (iš jų ne mažiau kaip apie 10 procentų patenka į rezervą ir nematuojami, kol susiformuoja naujas medynas); 1 kartą per metus – lajos būklės parametrai, stiebo būklės parametrai, stiebo taksaciniai parametrai; 1 kartą per 10 metų – dirvožemio cheminės ir granuliometrinės sudėties parametrai, lapojos	Aplinkos ministerija

Programos tikslų ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už igyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
14.2. Atlkti I lygio regionini miškų būklės monitoringą	nustatyti lajos būklės, stiebo taksaciniai ir būklės, vietovės, bendrieji medyno ir medžio parametrai	cheminės sudėties parametrai. Steigiant monitoringo vietą ar ivykus pakitimų – bendrieji medyno ir medžio parametrai	Aplinkos ministerija
Tikslas:		ne mažiau kaip 5 000 monitoringo vietų (nolatiniu Nacionalinės miškų inventoriacijos apskaitos barelių tinkle) ne mažiau kaip 1/5 monitoringo vietų 1 kartą per metus – lajos būklės parametrai, stiebo būklės parametrai, stiebo taksacinių parametrai. Steigiant monitoringo vietą ar ivykus pakitimų – bendrieji medyno ir medžio parametrai	
15. Vertinti teršalų ir kitų stresinių veiksnį poveikį labiausiai paplitusoms (būdingoms) miško ekosistemoms	surenkama patikimų metinių duomenų, numatytu Programos uždavininių igyvendinimo planuose, reikalingu ivertinti stresinių veiksniių poveikį būdingoms miško ekosistemoms	ne mažiau kaip 80 procentų	Aplinkos ministerija
Uždavinys:	15.1. Atlkti II lygio intensyvųjį miškų būklės monitoringą	nustatyti medyno ir medžio, vietovės, bendrieji medžio, augalijos dangos, dirvožemio cheminės ir granuliometrinės sudėties, dirvožemio sudėties, lapojos cheminės sudėties ir pažeidimo dėl ozono koncentracijos parametrai	ne mažiau kaip 9 monitoringo vietose: lajos būklės ivertinimas – 1 karta per metus; medžių prieaugio matavimai – 1 karta per 5 metus; dirvožemio tyrimai (cheminės granuliometrinės sudėties parametrai) – 1 karta per 10 metų; lapojos cheminė analizė, augalijos dangos apskaita – 1 karta per 2 metus; pažeidimai dėl ozono – 1 karta per metus. Vietovės parametrai, bendrieji medžio ir medyno parametrai – steigiant monitoringo vietą ar ivykus pakitimų

Programos tikslų ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už igyvendinimą atsakingi asmenimis valdytojai
	nustatyti dirvožemio tirpalo cheminės, oro cheminės, kritulių cheminės sudėties, medžių nuokritų parametrai	papildomai ne mažiau kaip 3 monitoringo vietose (iš anksciau nurodytų 9 monitoringo vietų): dirvožemio tirpalo cheminės sudėties analizė – apie 6 kartus per sezoną kasmet; oro kokybės matavimai – 6 kartus per metus; teršalų iškritos – apie 20 kartų per sezoną kasmet; nuokritų stebėjimai – apie 10 kartų per metus	
	nustatyti meteorologijos parametrai	papildomai ne mažiau kaip 1 monitoringo vietoje (iš anksciau nurodytų 9 monitoringo vietų): meteorologijos stebėjimų parametrai – kasdien ištisus metus	
Tikslos:			
16. Rinkti ir vertinti informaciją, kad būtų užtikrinta tinkama medžiojamų gyvūnų bei žuvų išteklių apsauga ir tvarus naudojimas	Programos igyvendinimo laikotarpiu surinkta patikimų duomenų apie medžiojamų limituojamų kanopinių žvérių būkle, sudarytos salygos kas 3 metai įvertinti išduotų licencijų sumedžioti elninius žvėris skaičiaus pagrįstumą	ne mažiau kaip 80 procenctu	Aplinkos ministerija, Žemės ūkio ministerija, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba
Uždaviniai:	16.1. Atlkti limituojamų medžiojamų kanopinių žvérių monitoringą	surenkama patikimų metinių duomenų, numatytu Programos uždavininių igyvendinimo planuose, reikalangų įvertinti praeivių ir verslinių žuvų populiacijų būklei, kad būtų pagrindžiamos lašinių žuvų žvejybos kvotos ir ivertintas priemonių gerinti praeivių žuvų migracijos kelius efektyvumas, ir nustatyti žuvų užkrečiamų ligų paplitimo mastą	ne mažiau kaip 85 procentai
	16.2. Atlkti praeivių žuvų būklės monitoringą	nustatyti taurių eilinių sturmų, briedžių gausumo ir paplitimo parametrai	ne mažiau kaip 40 teritorijų, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus
		nustatyti lašių ir šakalių populiaciniai ir paplitimo parametrai	ne mažiau kaip 70 teritorijų ne rečiau kaip 1 kartą per metus, ne mažiau kaip 50 teritorijų – ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus

Programos tikslų ir užduavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
16.3. Atliekti verslinių žuvų populiacijų būklės ir išteklių naudojimo monitoringą	nustatyta iki žuvų pralaidos aplaukiančių migruojančių žuvų kiekis ir jų dalis, pakilusi pralaida nustatyti žuvų gausumo, biomasės ir paplitimo parametrai nustatyti žuvų bendrijų parametrai (rušinė sudėtis, pagrindinių verslinių rūsių biomasė, ilgio / amžiaus struktūra, jauniklių gausa)	ne mažiau kaip 1 teritorijoje, 12 kartų per metus, migracijos laikotarpiu ne mažiau kaip 26 teritorijose: ne mažiau kaip 10 teritorijų (iš jų ne mažiau kaip 2 – jūros priekrantėje) – ne rečiau kaip 1 kartą per metus, ne mažiau kaip 16 teritorijų – ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus ne mažiau kaip 4 teritorijose atviroje jūroje, 1 kartą per 3 mėnesius	Žemės ūkio ministerija Aplinkos ministerija
16.4. Atliekti žuvų užkrečiamųjų ligų monitoringą	nustatytos žuvų ligos	ne mažiau kaip 10 ežerų, ne mažiau kaip 12 upių, 1 kartą per metus	Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba, Žemės ūkio ministerija
Tikslos:	17. Vertinti, prognozuoti ir kontroliuoti didžiausią grėsmę Lietuvos biologinei įvairovei keliančių nevyetinių invazinių augalų ir gyvūnų rūšių vabzdžių rūšių populiacijų gausumo protrūkius	Programos išgyvendinimo laikotarpiu surinkta patikimų duomenų apie grėsmingiausias invazinių augalu ir gyvūnų rūsių, leidžiančių ivertinti jų paplitimo Lietuvos teritorijoje mastą	Aplinkos ministerija
Uždaviniai:	17.1. Atliekti invazinių augalų rūšių monitoringą	nustatyti populiacijos ir buveinės būklės demografiniai, morfologiniai parametrai	ne mažiau kaip 40 vietų (ne mažiau kaip po 5 poligonus kiekvienai iš 8 stebimų rūsių), ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus
	17.2. Atliekti invazinių gyvūnų rūšių monitoringą	nustatyti kraujasiurbinių mašalų populiacijų gausumo ir paplitimo parametrai nustatyti kaštoninių minakandžių gausumo ir paplitimo parametrai	ne mažiau kaip 4 teritorijose, ne rečiau kaip 2 kartus per metus ne mažiau kaip 5 teritorijose, ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus

Programos tikslas ir užduavimio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už igyvendinimą atsakinti asignavimų valdytojai
	iverinti Pontio–Kaspijos vėžiagyvių, rainuotujų vėžių ir kitų neseniai pastebėtų invazinių vandens gyvūnų rūšių plėtimo vektoriai ir greitis, rūšinė sudėtis, gausumas	ne mažiau kaip 7 vektoriuose (maršrutuose) (Nemunas, Neris, 5 kitų pagrindinių upių baseinuose), 1 kartą per 3 metus (pagal poreikių rotaciniu principu)	
	iverinti Pontio–Kaspijos vėžiagyvių, kiniškųjų krabų ir kitų neseniai pastebėtų invazinių rūšių plėtimo vektoriai ir greitis, rūšinė sudėtis, gausumas nustatyti kanadinių audinių gausumo ir paplitimo parametrai	ne mažiau kaip 2 vektoriuose jėroje ir tarpiniuose vandenye (Kuršių marijos, Klaipėdos jūrų uosto akvatorija), ne rečiau kaip 1 kartą per 3 metus	ne mažiau kaip 10 teritorijų, ne rečiau kaip 1 karta per 3 metus (derinant su ūdry stebėjimais)
EKOsistemos būklės stebėjimo sritis			
Tikslas:			
18. Vertinti tolimuju oro teršalų pernašų iš Vakanų ir Vidurio Europos valstybių srautus, jų kaitą pagrindiniuose Lietuvos kraštovaizdžio tipose, teršalų kaitą ir poveikį salygiškai natūralių ekosistemų būklei, išskiriant amonio išmeralu, jų srautų į ekosistemu ir transformacijų ypatumus bei galima poveikį	Programos igyvendinimo laikotarpiu surinkta patikimų duomenų apie oro užterštumą, iškritas ir jų poveikį pagrindinių maistinių ir užteršumo elementų balansui, taip pat apie biotos būkles, jos pokyčius, pagrindinius priežastinius ryšius ir lemiamus veiksnius	ne mažiau kaip 80 procentų	Aplinkos ministerija
Užduaviniai:			
18.1. Atliekti oro ir kritulių salygiškai natūraliose ekosistemose monitoringą	atliekti fiziniai ir meteorologiniai matavimai, saulės aktyvumo fiziniai matavimai	atliekti oro cheminiai matavimai (jeinai fonių oro monitoringas) – sieros oksidų (SO_2 , SO_4^{2-}), azoto dioksido (NO_2), aerosolinį nitratą ir azoto rūgšties ($\text{NO}_3^- + \text{HNO}_3$), aerozolinių amonio ir amoniako ($\text{NH}_3 + \text{NH}_4^+$), ozono (O_3) kiekis	atliekti oro cheminiai matavimai (jeinai fonių oro monitoringas) – sieros oksidų (SO_2 , SO_4^{2-}), azoto dioksido (NO_2), aerosolinį nitratą ir azoto rūgšties ($\text{NO}_3^- + \text{HNO}_3$), aerozolinių amonio ir amoniako ($\text{NH}_3 + \text{NH}_4^+$), ozono (O_3) kiekis

Programos tikslas ir užduavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už igyvendinimą atsakingi asmeniniai valdytojai
	atliki kritulių cheminių matavimų (jei naudoti fonių atmosferos kritulių monitoringą) – rūgštis; nustatyti iširpusių nitratų (NO_3^- -N) ir amonio (NH_4^+ -N), aerosolinio sulfato (SO_4^{2-} -S), chloro (Cl), šarminių metalų (K, Na, Ca, Mg) kiekis, specifinius elektros laidumas, šarmingumas (jeigu $\text{pH} > 5$). Papildomai atliki suminktių metalų tyrimai iškritose	ne mažiau kaip 2 stotyse, kas mėnesi	
18.2. Atliki dirvožemio ir vandens būklės salygiškai natūraliose ekosistemose monitoringa	nustatyti dirvožemio rūgštumo, agrocheminių fizinių ir dirvodaros procesų parametrai nustatyti dirvožemio vandens rūgštumo parametrai, teršalų ir bioelementų koncentracija nustatyti grūninio vandens rūgštumo ir dirvodaros procesų greičio parametrai, bioelementų ir teršalų koncentracija nustatyti upelii vandens rūgštumo ir debito parametrai, bioelementų ir teršalų koncentracija nustatyti upelii bentofaunos rūšinės sudėties parametrai; rūšių tankumo parametrai; biomasė, pagrindinės upelii mikrobuvinės	ne mažiau kaip 2 stotyse, 1 kartą per 5 metus ne mažiau kaip 2 stotyse, sunkieji metalai – 3 kartus per metus; kitų parametrių – kas mėnesi ne mažiau kaip 2 stotyse, sunkicijų metalai – 3 kartus per metus; kitų parametrių – kas 2 mėnesiai ne mažiau kaip 2 stotyse, sunkicijų metalai – 3 kartus per metus; kitų parametrių – kas mėnesi ne mažiau kaip 2 stotyse, 2 kartus per metus (pavasarį ir rudenį) kas 5 metai	Aplinkos ministerija
18.3. Atliki augalijos būklės salygiškai natūraliose ekosistemose monitoringą	nustatyti lapojos fizinių parametrių, bioelementų ir teršalų koncentracija nustatyti nuokritų fizinių parametrių, bioelementų ir teršalų koncentracija, nuokritų destrukcijos greitis atliki sumedėjusios augalijos medžių būklės stebejimai ir nustatytų medžių pažeidimų ir lajos būklės parametrai atliki medynų vystymosi eigos stebejimai ir nustatytų medžių iškritimo, atskirkimo ir prieaugio parametrai	ne mažiau kaip 2 stotyse, 1 kartą per metus ne mažiau kaip 2 stotyse, nuokritų kiekis – kas mėnesi, cheminių matavimai – kasmet, destrukcija – 1 kartą per 5 metus ne mažiau kaip 2 stotyse, 1 kartą per metus ne mažiau kaip 2 stotyse, 1 kartą per metus	Aplinkos ministerija ne mažiau kaip 2 stotyse, 1 kartą per 5 metus; fotosintetiškai aktyvi saulės spindulinotė – kasmet

Programos tikslas ir užduavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už igyvendinimą atsakintgi asignavimų valdytojai		
	nustatyta medynų biomasei ir atliki bioelementų kiekiu matavimai, nustatyti rūšinės sudėties, amžiaus ir tankumo parametrai	ne mažiau kaip 2 stotyse, 1 kartą per 5 metus			
	atliki žolinės augalijos stebėjimai (rūšinės išairovės, dažnumo ir padengimo parametrai) ir atliki sunkiuju metalų kieko samanose matavimai	ne mažiau kaip 2 stotyse, 1 kartą per 5 metus baseine (kasmel intensyvaus stebėjimo laukeliuose); sunkieji metalai samanose – 1 kartą per 5 metus			
	nustatyti epifitinų kerpių rūšinės išairovės, gausumo ir būklės bei bendrijų vystymosi parametrai	ne mažiau kaip 2 stotyse, rūšinė išairovė, gausumas ir būklė – 1 kartą per 5 metus; bendrijos vystymasis – kasmet			
	nustatyti sausumos žaliadumblių gausumo parametrai	ne mažiau kaip 2 stotyse, kasmet			
Tikslas:					
19. Vidurio, Vakarių ir Pietryčių Lietuvos regionuose vertinti išnešamų iš agroekosistemų maistinių medžiagų kiekių, ūkininkavimo upių baseinų teritorijoje poveikij vandens telkiniams, sudarančių sąlygas parinkti aplinkosaugos priemones agroekosistemų komponentams, ypač vandens telkiniams, apsaugoti nuo neigiamo žemės ūkio veiklos poveikio	Programos igyvendinimo laikotarpiniu surinkta patikimų duomenų apie išnešamų iš agroekosistemų maistinių medžiagų kiekių, ūkininkavimo upių baseinų teritorijoje poveikij vandens telkiniams, sudarančių sąlygas parinkti aplinkosaugos priemones agroekosistemų komponentams, ypač vandens telkiniams, apsaugoti nuo neigiamo žemės ūkio veiklos poveikio	ne mažiau kaip 80 procentų	Aplinkos ministerija		
Užduaviny:	19.1. Atliki agroekosistemų monitoringą	nustatyti upelių ir drenažo sistemų debitai	ne mažiau kaip 1 teritorijoje, ne mažiau kaip 14 stebėjimo vietų, upelių debitais – kiekvieną parą, drenažo – ne rečiau kaip 2 kartus per mėnesį	ne mažiau kaip 1 teritorijoje, ne mažiau kaip 14 stebėjimo vietų, upelių debitais – kiekvieną parą, drenažo – ne rečiau kaip 2 kartus per mėnesį	Aplinkos ministerija
		nustatytas upelio vandenyeje bendrasis azotas (N_b), bendrasis fosforas (P_b), nitratinis azotas (NO_3^-N), amonio azotas (NH_4^+N), fosfatinis fosforas ($PO_4^{3-}P$), biocheminis deguonies suvartojimas per 7 dienas (BDS_7)	iš viso 3 teritorijose: upelių – ne mažiau kaip 3 vietose, drenažo sistemų – ne mažiau kaip 17 vietų, gyventojų šuliniuose – ne mažiau kaip 5 vietose, ne rečiau kaip 12 kartų per metus (karta per mėnesį, jeigu yra nuotekis) kasmet		

Programos tikslų ir užduvinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išgyvendinimą atsakinti asignavimų valdytojai
nustatytas kritiuliouse bendrasis azotas (N_b), bendaris fosforas (P_b), nitratinis azotas ($NO_3\text{-}N$), amonio azotas ($NH_4\text{-}N$), fosfatinis fosforas ($PO_4\text{-}P$)	nustatyta kiekvieno dirvožemio tipo mechaninė sudėtis, ivertintos maistinių medžiagų atsargos ivertintas žemės naudojimas (pasieliu struktūra, trėsimas, derliaus, gyvulių tankio ir mėšlo tvarkymas) ir natrio, fosforo, kalio (NPK) balansas atskiriemis sejomainos lankams ir visam baseinui	ne mažiau kaip 3 teritorijose, 1 karta per mėnesį kasmet ne mažiau kaip 3 teritorijose, ne mažiau kaip 12 stebėjimo vietu, 1 kartą per 5 metus ne mažiau kaip 3 teritorijose, ne mažiau kaip 12 stebėjimo vietu, 1 kartą per metus	
KRAŠTOVAIZDŽIO BŪKLĖS STEBĖJIMO SRIITIS			
Tikslos:			
20. Nacionaliniu, regionų ir vietos lygio nustatyti žemės dangos klasinių pokyčius, analizuoti jų teritorinių pasiskirstymą ir nustatyti kraštovaizdžio poliarizacijos laipsnį nacionaliniu, regionų ir vietos lygiu	ivertinti kraštovaizdžio struktūros pokyčiai nacionaliniu, regionų ir vietos lygiais, sudarant sąlygas teritorijoms planuoti, siektiniems kraštovaizdžio kokybės tikslams nustatyti, kraštovaizdžio struktūros pokyčių pasekmės geosistemų stabilumui prognozuoti ir kraštovaizdžio degradacijos tendencijas vertinti	ne rečiau kaip 1 karta per Programos išgyvendinimo laikotarpį	Aplinkos ministerija
Uždaviniai:			
20.1. Atliekti kraštovaizdžio struktūros pokyčių nacionaliniu ir regionų lygio monitoringą	<i>Corine LandCover</i> duomenų, palydovinių vaizdų analizės (M1:100 000) pagrindu nustatytas 44 žemės dangos klasinių užimamų plotas (hektarais, procentais), jo pokyčiai (hektarais, procentais) ir išanalizuotas žemės dangos klasinių teritorinių pasiskirstymas, kraštovaizdžio polarizacijos laipsnis	visoje teritorijoje, ne mažiau kaip 7 žemėvaizdžių tipuose nacionaliniu ir regionų lygiais, 1 karta per 5 metus	Aplinkos ministerija
20.2. Atliekti kraštovaizdžio struktūros pokyčių vietos lygiu monitoringą	<i>Corine LandCover</i> duomenų, palydovinių vaizdų ortofotografinių planų žemės fondo duomenų analizės pagrindu nustatytas 32 žemės dangos klasinių užimamų plotas (hektarais, procentais), jo pokyčiai (hektarais, procentais) ir išanalizuotas žemės dangos klasinių teritorinių pasiskirstymas, kraštovaizdžio poliarizacijos laipsnis	ne mažiau kaip 100 etalonų (teritorijų), 1 kartą per 5 metus	Aplinkos ministerija

Programos tikslas ir užduavimio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išgyvendinimą atsakingi asmenimų valdytojai
Tikslos:			
21. Ivertinti vandenį ir grunto pernašą priekrantėje, paplūdimių būklę ir apsauginio kranto pokyčius, antropogeninius ir hidrometeorologinius veiksmus, skatinančius krantų ardat	surenkama patikimų metinių duomenų, numatytių Programos uždavinijų išgyvendinimimo planuose, apie krantų pokyčius pajūrio probleminiame areale	ne mažiau kaip 90 procentų	Aplinkos ministerija
Užduavinyse:			
21.1. Atlikti krantų pokyčių monitoringą	nustatytais vandens lygis, bangavimo elementai	žemyno jūrine pakrantė: vandens lygis – ne mažiau kaip 2 stebėjimo vietos (Klaipėdos sąsauris – uosto vartai, Palangos tiltas), bangavimo elementai – ne mažiau kaip 2 stebėjimo vietos (ties Klaipėda, ties Palanga), kiekviena dieną ištisus metus; Kuršių marių vakarinė ir rytinė pakrantė: ne mažiau kaip 3 stebėjimų vietos (Juodkrantė, Nida, Ventė), kiekviena dieną ištisus metus	Aplinkos ministerija
	nustatyta vėjo kryptis ir greitis, oro temperatūra	žemyno jūrinė pakrantė: ne mažiau kaip 1 stebėjimo vieta (ties Klaipėda), kiekviena dieną ištisus metus	
	įvertinti vandens stovės kryptis ir greitis bei nešmenų srautai grunto permašai priekrantėje nustatyti	žemyno jūrinė priekrantė: ne mažiau kaip 1 stebėjimo vieta (nuo Palangos tilto vakarinės pusės), 1 kartą per mėnesį, vyraujant įvairioms vėjo kryptims ir greičiams	
	atliki grunto granuliometrinės sudėties tyrimai	intensyviausiai lankomuose paplūdimiuose ir intensyviai ardomose kranco zonose, 1 karta per 3 metus, papildumio maitinimo smėliu vietose (prieš maitinimą ir po maitinimo)	
	įvertinti paplūdimių ir krantų ardos ar saņašavimo pokyčiai išilgai jūros ir marių krantu	žemyno jūrinė pakrantė: Būtingės geomorfologinis draustnis, 1,9 kilometro – ne mažiau kaip 4 profilių	

Programos tikslų ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už igyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
		<p>Šventosios rekreacinė zona, 8 kilometrai – ne mažiau kaip 15 profilių. Palangos rekreacinė zona, 10,2 kilometro – ne mažiau kaip 31 profilis, Pajūrio regioninis parkas, 12,3 kilometro – ne mažiau kaip 33 profilių. Girulių rekreacinė zona, 1,4 kilometro – ne mažiau kaip 4 profilių, Melnragės rekreacinė zona, 3,5 kilometro – ne mažiau kaip 13 profilių. Klaipėdos uosto zona, 0,5 kilometro – ne mažiau kaip 2 profilių. Tyrimai atliekami 1 kartą per 3 metus ir pakartotinai po stiprių audrių.</p> <p>Kuršių nerijos jūrinė pakrantė: Kopgalio zona, 2,3 kilometro – ne mažiau kaip 6 profilių, Smiltynės zona, 4,6 kilometro – ne mažiau kaip 7 profilių, Lapnugario kraštovaizdžio draustinio zona, 11,8 kilometro – ne mažiau kaip 16 profilių, Juodkrantės zona, 4,2 kilometro – ne mažiau kaip 9 profilių, Naglių rezervato zona, 9,4 kilometro – ne mažiau kaip 16 profilių. Pervalkos zona, 2 kilometrai – ne mažiau kaip 4 profilių, Karvaičių kraštovaizdžio draustinio zona, 10 kilometrų – ne mažiau kaip 20 profilių. Nidos zona, 3,5 kilometro – ne mažiau kaip 8 profilių, Grobšto rezervato zona, 1,3 kilometro – ne mažiau kaip 3 profilių. Tyrimai atliekami 1 kartą per 3 metus ir pakartotinai – po stiprių audrių;</p> <p>Kuršių marių vakarinė pakrantė: Lapnugario kraštovaizdžio draustinio zona, 14,2 kilometro – ne mažiau kaip 10 profilių. Naglių rezervato zona, 11,3 kilometro – ne mažiau kaip 12 profilių. Karvaičių kraštovaizdžio draustinio zona, 17,1 kilometro – ne mažiau kaip 22 profilių,</p>

Programos tikslų ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už igyvendinimą atsakinti asgnavimų valdytojai
		<p>Parnidžio kraštovaizdžio draustini – Grobšto rezervato zona, 2,8 kilometro – ne mažiau kaip 3 profilių. Tyrimai atliekami 1 kartą per 3 metus ir pakartotinai – po stiprių audrų; Kuršių marių rytinė pakrantė: Smetės pusiasalio zona, 1 kilometras – ne mažiau kaip 2 profilių, Nemuno deltos regioninis parkas, 0,1 kilometro – ne mažiau kaip 1 profilis. Tyrimai atliekami tik ypatingais atvejais, po labai stiprių uraganinių vėjų.</p> <p>Ties ypač ardomais krantais: Būtingė – 1 kilometro, Palanga – 3 kilometrų, Plaže – 2,5 kilometro, Karkle – 2 kilometrų, Melnrage–Giruliai – 5,5 kilometro, Kopgaliu–Smiltynė – 7 kilometrų, Nida – 5 kilometrų ruože – matavimai atliekami 1 kartą per metus ir po stiprių audrų</p>	<p>visuose ruožuose, kuriuose atliekami krančių pokyčių tyrimai, 1 kartą per 6 metus (vasaros pabaiga, rudens pradžia)</p>
	<p>nustatyta specifinė augalija, sauganti krantus nuo išpuštymo ir nuardymo</p> <p>atliki batimetriniai matavimai</p>		<p>žemyno jūrineje priekrantėje: ne mažiau kaip 7 stebėjimo vietos (Šventosios zona – ne mažiau kaip 1 profilis, Palangos zona – ne mažiau kaip 3 profilių, Pajūrio regioninio parko zona – ne mažiau kaip 1 profilis, Girilių rekreacinė zona – ne mažiau kaip 1 profilis, I–II Melnragės rekreacinė zona – ne mažiau kaip 1 profilis);</p>

Programos tikslų ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už igyvendinimą atsakinti asignavimų valdytojai
		Kuršių nerijos jūrinėje priekrantėje: ne mažiau kaip 5 stebėjimo vietos (Kopgalio zona – ne mažiau kaip 1 profilis, Smiltynės zona – ne mažiau kaip 1 profilis, Juodkrantės zona – ne mažiau kaip 1 profilis, Pervalkos zona – ne mažiau kaip 1 profilis, Nidos zona – ne mažiau kaip 1 profilis). Matavimai atliekami 1 kartą per metus (ir po stiprių audrių), iki 20 metru gylio izobatos. Paplūdimio maitinimo smėliu vietose atlikti matavimus prieš maitinimą ir po jo	
Tikslas:			
22. Stebėti valstybiinių parkų kraštovaizdžio būklę, vertinti žemėnaudos kaitą, pažeistų ir atkurtų teritorijų plotus, nustatyti paveldo objektų būklę, įvertinti lankomų teritorijų apkrovas ir poveiki joms, nustatyti teritorijų pritaikymo lankymui laipsnį	visuose valstybiiniuose parkuose ir rezervuose surenkama patikimų, numatytau Programos uždaviniu igyvendinimo planuose, metinių duomenų apie natūralų procesų ir antropogeninių apkrovų kraštovaizdžio elementams pokyčius, leidžiančiu parinkti veiksmingas saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo priemones	ne mažiau kaip 90 procentu	Aplinkos ministerija
Uždavinys:			
22.1. Atliekti valstybiinių parkų kraštovaizdžio monitoringą	atliekta kraštovaizdžio erdvų fotofiksacija (vienetais) nustatytas įveistų miškų plotas (hektarais) nustatytas sodybų miesteliuose, kaimuose ir viensėdiuose skaičius (vienetais)	pasirinktose ne mažiau kaip 2 vietose (didesnę kraštovaizdžio įvairovę turinčiuose valstybiniuose parkuose – ne mažiau kaip 3 vietose) ne mažiau kaip 1 kartą per metus, kasmet ne rečiau kaip 1 kartą per metus, kasmet ne rečiau kaip 1 kartą per metus, kasmet	Aplinkos ministerija
	nustatytas pažeistų teritorijų plotas (hektarais) (vienetais) ir plotas (hektarais)	ne rečiau kaip 1 kartą per metus, kasmet ne rečiau kaip 1 kartą per metus, kasmet	
	nustatytas aplinką darkančių (apleistų, nenaudojamų, kitokij) ir pašalintų statinių skaičius (vienetais)	ne rečiau kaip 1 kartą per metus, kasmet	

Programos tikslas ir užduavimio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
	nustatytas savivališkų statybų ir kitų kraštovaizdžio apsaugos reikalavimų pažeidimų skaičius (vienetais)	ne rečiau kaip 1 kartą per metus, kasmet	
	nustatytas gantos stichijos paveiktų teritorijų skaičius (vienetais) ir plotas (hektarais)	priekus	
	atlirkas gamtos paveldo objektų skaičius (vienetais) ir jų būklės ivertinimas	ne rečiau kaip 1 kartą per metus, kasmet	
	iverintinta lankymo apkrova (lankytøjų kiekių ir lankymo pobūdžio kaita)	pritaikytose lankymui vietose – ne mažiau kaip 2 kartus vasaros sezono metu, lankytøjų centruose, gamtos mokyklose, ekologiniu švietimo centrose ir kitose lankytøjų švietimo įstaigose – ištisuus metus	
	iverintintas lankytøjų poveikis ekologiniu požiūriu jautriausioms valstybiniam parkų dalims	ne mažiau kaip 2 kartus pasirinktose vietose vasaros sezono metu	
	nustatytas lankymui pritaikytų objektų skaičius (vienetais) ir plotas (hektarais)	ne rečiau kaip 1 kartą per metus, kasmet	
	iverintinta fizinių ir juridinių asmenų teikiamų lankytøjams pažintinio turizmo ir kitų paslaugų spektro kaita (vienetais)	ne rečiau kaip 1 kartą per metus	
Tikslas:			
23. Inventorizuoti naujas smegduobes regionų lygiu Šiaurės Lietuvos karstiniame rajone, ivertinti klimato kaitos įtaką gipso cheminės denudacijos intensyvumui, karstinių procesų aktyvumui ir kraštovaizdžio polycijams	surenkama patikimų metinių duomenų, numatytačių Programos uždavinijų įgyvendinimimo planuose, inventoriuojant smegduobes ir nustatant gipso denudacijos intensyvumą ir jo kaitą	ne mažiau kaip 90 procentų	Aplinkos ministerija

Programos tikslas ir uždavinio pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Vertinimo kriterijaus reikšmė	Už išgyvendinimą atsakingi asignavimų valdytojai
Uždavinys:			
23.1. Atlikti Šiaurės Lietuvos karstinio rajono kraštovaizdžio būklės ir gipso cheminės denuacijos monitoringu	<p>invertinti smegduobių morfometriniai duomenys, smegduobių užimamas plotas (kv. kilometrai) ir jo pokyčiai (kv. kilometrai) labiausiai sukarstėjusiose teritorijose</p> <p>nustatytais gipso, išnešamuo su karstinių indikatorių upių nuotekiu (kub. metrais 1-ame kv. kilometre per metus), kiekis</p>	<p>smegduobės ne mažiau kaip 2 labiausiai sukarstėjusiose plotuose Biržų regioninio parko teritorijoje (Karajimiškio ir Mantagailiškio kaimų apylinkėse) – 2 kartus per metus, kasmet (II ir IV ketvirčiais);</p> <p>visame karstiniame rajone smegduobių inventoriacija – 1 karta per metus, kasmet ne mažiau kaip 8 vietose, vandens mėginių cheminei analizei – kasmet 2 kartus per ketvirtį; upių nuotekis ir vandens lygis – kasdien</p>	Aplinkos ministerija

¹ Meteorologiniai parametrai: oro temperatūra, vėjo greitis, vėjo kryptis, santykinis drėgnumas, atmosferos slėgis.

² PAA (policklininiai aromatiniai angliavandeniliai): benzo(a)pirenas, benzo(a)antracenas, benzo(b)fluorantenas, benzo(j)fluorantenas, benzo(k)fluorantenas, indeno(1,2,3-cd)pirenas, dibenzo(a,h)antracenas.

³ Ozono pirmataikai: pagal Direktyvos 2008/50/EB X priedo B dalyje nurodytų rekomenduojamų matuoti lakiųj organinių junginių sarašą.

⁴ Bendrieji duomenys: Baltijos jūroje ir tarpiniuose (išskaitant labai pakieštą vandenį – Klaipedos sąsiaurių) vandenye – skaidrumas, temperatūra, prisotinimasis deguonies, druskingumas, pH, maistinės medžiagos (bendrasis azotas, amonio azotas, nitritai, bendrasis fosforas, fosfatai, silicis); ežeruose ir tvenkiniuose (išskaitant ežerus ir tvenkinius, kurie priskiriami prie labai pakieštų vandens telkių, ir karjerus) – skaidrumas, temperatūra, pH, skendinčios medžiagos, spalva, prisotinimasis deguonies, šarmingumas, savitasis elektros laidis, maistinės medžiagos (bendrasis azotas, amonio azotas, nitratai, nitritai, bendrasis fosforas, fosfatai, silicis), biocheminis deguonies suvartojimas per 7 dienas, kalcis, geležis; upėse (išskaitant upių, kurios priskiriamos prie labai pakieštų vandens telkių ir kanalu) – temperatūra, skendinčios medžiagos, spalva, prisotinimasis deguonies, savitasis elektros laidis, pH, šarmingumas, maistinės medžiagos (bendrasis azotas, amonio azotas, nitratai, nitritai, bendrasis fosforas, fosfatai), organizinės medžiagos (biocheminis deguonies suvartojimas per 7 dienas, bichromatinė oksidacija, visuminis organinis angligumas), kalcis.

⁵ Prioritetinės medžiagos: nurodytos Nuotekų tvarkymo reglamento, patvirtinto aplinkos ministro 2006 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. D1-236 (Žin., 2006, Nr. 59-2103; 2009, Nr. 83-3473; 2010, Nr. 59-2938) (toliau – Nuotekų tvarkymo reglamentas) 1 ir 2 priedo A dalyje.

⁶ Metalai: nurodyti Nuotekų tvarkymo reglamento 2 priedo B1 dalyje.

⁷ AKS – Nuotekų tvarkymo reglamento 1 ir 2 prieduose ir 8.2.2 punkte nustatyti aplinkos kokybės standartai.

⁸ Šiose buveinėse (6430 ir 6450) papildomai stebimi fizinė aplinka formuojančių gamtiniai veiksniai.

⁹ Šiose buveinėse (*9080, 91D0, *91E0 ir 91F0) papildomai stebimas hidrologinis režimas.

